

**Het teruggeplaatste pleegkind:
Het proces van de terugplaatsing en de ontwikkeling van teruggeplaatste
pleegkinderen**

Nathalie Visser (0861545)

**Begeleiders: Dr. P. M. van den Bergh &
Mw. Dr. A. M. Weterings**

**Masterscriptie Pedagogische Wetenschappen
Afstudeerrichting Orthopedagogiek
Universiteit Leiden, november 2012**

Voorwoord

Met het afronden van mijn scriptie heb ik de laatste stap gezet die nodig is om uiteindelijk mijn diploma van de master ‘Orthopedagogiek’ aan de Universiteit van Leiden in ontvangst te kunnen nemen. Zowel het schrijven van de scriptie als het verzamelen van de data is niet zonder slag of stoot gegaan. Dankzij de behulpzaamheid en de bereidheid van Bureau Jeugdzorg Overijssel (locatie Zwolle) bij het beschikbaar stellen van de dossiers is het verzamelen van de data tot een goed einde gekomen. Ik wil de medewerkers van Bureau Jeugdzorg bedanken voor de vriendelijke wijze waarop we zijn ontvangen en voor de hulp bij het aanleveren van de dossiers. Voor het schrijven van mijn scriptie gaat mijn dank uit naar mevrouw A. M. Weterings die dankzij haar kritische blik heeft gezorgd voor mijn scriptie zoals die nu is. Tot slot wil ook mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun, vertrouwen en interesse in zowel het onderwerp als de vorderingen van mijn scriptie.

Nathalie Visser

November, 2012

Samenvatting

In het onderhavige onderzoek is gekeken naar het proces van de terugplaatsing en de ontwikkeling van teruggeplaatste pleegkinderen in vergelijking met de ontwikkeling van niet-verplaatste pleegkinderen. Daarbij was er ook aandacht voor de formele beslissingen die bij een terugplaatsing van belang zijn, de aanleiding tot uithuisplaatsing, de gehechtheid- en opvoedingsrelatie tussen kind en pleegouders en de ontwikkeling, relatie met pleegouders van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen. Voor het onderzoek zijn 105 dossiers door middel van een format geanalyseerd bij Bureau Jeugdzorg Overijssel, locatie Zwolle. De uiteindelijke onderzoeksgroep bestond uit 77 pleegkinderen, 21 teruggeplaatste en 56 niet-verplaatste pleegkinderen. Teruggeplaatste kinderen zaten gemiddeld 1.9 jaar in een pleeggezin voor zij teruggeplaatst werden. Niet-verplaatste kinderen zaten gemiddeld 3.9 jaar in een pleeggezin.

Uit de resultaten bleek dat driekwart van de formele beslissingen over de terugplaatsing in de dossiers van teruggeplaatste pleegkinderen ontbreken. Terugplaatsingen waren slechts in eenderde van de gevallen door de Raad voor de Kinderbescherming getoetst. Ook de kinderrechter had slechts in eenderde van de gevallen over de terugplaatsing meebeslist. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor het kind. Het besluit een kind terug te plaatsen dient immers, net als een uithuisplaatsing, door een onafhankelijke instantie getoetst te worden.

Voor niet-verplaatste pleegkinderen zijn het functioneren van moeder en het functioneren van vader de belangrijkste aanleidingen het kind uit huis te plaatsen. Voor teruggeplaatste pleegkinderen blijken het functioneren van moeder en het functioneren van het kind de belangrijkste aanleidingen te zijn. Er zijn weinig verschillen tussen teruggeplaatste- en niet-verplaatste pleegkinderen te zien wat betreft hun ontwikkeling bij uithuisplaatsing, na terugplaatsing of in het huidige pleeggezin. De meeste problemen hebben zij op sociaal- en emotioneel gebied. Wel hebben teruggeplaatste pleegkinderen op gemiddeld iets meer relatiegebieden problemen met pleegouders. Met de resultaten van het onderhavige onderzoek kunnen echter geen harde conclusies getrokken worden aangezien de verschillen minimaal en niet significant zijn. Wel geeft het onderzoek aandachtspunten voor beleid ten aanzien van pleegkinderen en geeft het zicht op de mate waarin zorgvuldige besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Inhoudsopgave

Voorwoord	01
Samenvatting	02
Hoofdstuk 1. Introductie	04
<u>1. Introductie</u>	
1.1 Procedures met betrekking tot uithuisplaatsing	04
1.2 Pleegzorg	05
1.3 Besluitvorming met betrekking tot uithuisplaatsing en terugplaatsing	06
1.4 Terugplaatsingen	07
<u>2. Theoretisch kader</u>	08
2.1 Gehechtheidstheorie	08
2.2 De ontwikkeling van pleegkinderen	10
<u>3. Onderzoeksvragen</u>	12
Hoofdstuk 2. Methode	14
<u>1. Onderzoeksgroep</u>	14
<u>2. Instrumenten</u>	16
<u>3. Procedure</u>	17
<u>4. Data-analyse</u>	17
Hoofdstuk 3. Resultaten	22
<u>1. Formele beslissingen</u>	22
1.1 Formele beslissingen over het terugplaatsten van pleegkinderen	22
1.2 Formele beslissingen en de aanleiding tot uithuisplaatsing	
<u>2. Aanleiding tot uithuisplaatsing</u>	23
2.1. Verschillen in aanleiding tot uithuisplaatsing	23
<u>3. Verschillen in ontwikkeling</u>	24
3.1 Verschil in ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing	24
3.2 Verschil in ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet- verplaatste pleegkinderen	25
3.3 Verschil in ontwikkeling van teruggeplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing en na terugplaatsing en het verschil in ontwikkeling van niet-verplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing en in het eerste/huidige pleeggezin.	26
<u>4. Aard van de relatie</u>	27
4.1 Verschillen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie	27
<u>5. Opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen</u>	28
5.1 De ontwikkeling van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen	28
5.2 De relatie met pleegouders van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen	28
5.3 Verschil in het aantal aanwezige formele beslissingen tussen nog steeds teruggeplaatste en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen	29
Hoofdstuk 4. Conclusies en discussie	30
<u>1. Conclusies</u>	30
<u>2. Beperkingen van het onderzoek</u>	34
<u>3. Aanbevelingen</u>	34
Literatuurlijst	36
Bijlagen	39

Hoofdstuk 1. Inleiding

Inleiding

In de introductie zal naast er naast theoretische kennis over de ontwikkeling en gehechtheid van pleegkinderen uitgebreid worden ingegaan op de procedures rondom een uithuisplaatsing, terugplaatsing en de verschillende kindbeschermingsmaatregelen die binnen de pleegzorg van toepassing zijn. Deze aspecten spelen in het onderhavige onderzoek een grote rol en verdienen daarom specifieke aandacht.

1. Inleiding

1.1 Procedures met betrekking tot uithuisplaatsing

Het besluit een kind uit huis te plaatsen dient zorgvuldig en weloverwogen te gebeuren. Het is immers een drastische gebeurtenis in het leven van zowel ouder(s) als kind. Uit onderzoek van Van den Bergh & Weterings (2010) blijkt dat de aanleiding tot uithuisplaatsing vaak het disfunctioneren van ouders is. Er worden in hun dossieronderzoek gemiddeld ruim vier redenen aangewezen om het kind uit huis te plaatsen. Hierbij gaat het vooral om verwaarlozing en pedagogische onmacht van vader, moeder of beiden. Ook psychische problematiek, voornamelijk bij moeder, is vaak een aanleiding het kind uit huis te plaatsen. Van Dam en ten Haaf (1999) noemen daarnaast ernstige mishandeling van het kind, gezinsconflicten (met of zonder huiselijk geweld), een problematische gezinsrelatie en pedagogische onmacht van ouder(s) als voornaamste redenen bij een beslissing tot uithuisplaatsing. Uit een Duitse meta-analyse naar ontwikkelingsproblemen, psychische problemen en traumatische ervaringen van pleegkinderen, kwam naar voren dat de meerderheid van deze kinderen slachtoffer was geworden van meerdere vormen van kindermishandeling en daarom uit huis waren geplaatst. Daarnaast werden middelmisbruik door ouders en het niet beschikbaar zijn van een verzorger nog als belangrijke redenen voor een uithuisplaatsing genoemd (Oswald, Heil & Goldbeck, 2009).

Opvallend is dat de ontwikkeling van het kind zelf nauwelijks als aanleiding wordt genoemd (Van Dam & Ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2010). Bij overwegingen om het kind te verplaatsen zijn ouder- en gezinsfactoren in 30-60% van de gevallen de aanleiding, terwijl dit bij kindfactoren slechts 3-4% is. Bij komst in het pleeggezin blijkt het vaak om gedrags- en emotionele problemen van het kind te gaan (Van den Bergh & Weterings, 2010). Verder blijkt dat oudere kinderen vaker uit huis geplaatst worden. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat oudere kinderen 'grotere' problemen geven (Van Dam & ten Haaf, 1999).

Onderzoek naar de effecten van een uithuisplaatsing laten wisselende uitkomsten zien. Wel blijkt het te allen tijde van belang dat er naast de uithuisplaatsing ook nog andere hulp of ondersteuning wordt geboden. Een uithuisplaatsing op zich zal weinig effectiviteit laten zien (NJi, 2011). Om een uithuisplaatsing te voorkomen worden vaak verschillende programma's ingezet. Een van de meest ingezette programma's is intensieve pedagogische thuishulp (IPT) (NJi, 2011). In

Nederland is echter niet onderzocht of intensieve pedagogische thuishulp leidt tot een afname van het aantal uithuisplaatsingen. Uit een internationale meta-analyse van MacLeod en Nelson (2000) blijkt dat intensieve pedagogische thuishulp wel effectief is om het welvaren van gezinnen te stimuleren en kindermishandeling in deze gezinnen te doen afnemen. Of IPT ook daadwerkelijk uithuisplaatsingen doet voorkomen is onduidelijk (NJI, 2011). Zo is het eerst nog van belang verder onderzoek te doen om er achter te komen voor welke gezinnen IPT effectief is en welke vorm van IPT de beste resultaten laat zien (NJI, 2011).

1.2 Pleegzorg

Wanneer is besloten een kind uit huis te plaatsen zijn er verschillende soorten zorgvoorzieningen die het kind kunnen opvangen. Dit zijn voorzieningen zoals de pleegzorg, de residentiële zorg en gezinshuizen. Uit de factsheet van Pleegzorg Nederland (2010) blijkt dat er in 2010 24.150 kinderen in een pleeggezin zaten of hadden gezeten. Pleegzorg is daarmee een van de belangrijkste voorzieningen voor uithuisgeplaatste kinderen. Met het begrip pleegzorg wordt een vorm van zorg bedoeld waarbij pleegouders een kind (in het kader van jeugdzorg) opvangen, verzorging geven en een opvoedingssituatie bieden. Daarbij worden alle betrokkenen, pleegouders, pleegkind en ouders, begeleid door een zorgaanbieder pleegzorg (Strijker, 2009).

Sinds in 2005 de ‘Wet op de Jeugdzorg’ van toepassing is, is voor pleegzorg altijd een indicatie van Bureau Jeugdzorg (BJZ) nodig. Als een kind in een pleeggezin geplaatst wordt, wordt het perspectief van de plaatsing voorlopig bepaald. Deze kan door Bureau Jeugdzorg worden bijgesteld aan de hand van het verloop van de plaatsing. Binnen de pleegzorg is het namelijk altijd van belang na te gaan of en zo ja wanneer een kind weer door zijn ouder(s)¹ opgevoed kan worden (Van den Bergh & Weterings, 2007). Bij het uithuisplaatsen moet zo snel mogelijk worden nagegaan wat er in de situatie van de ouders moet veranderen om het kind weer thuis te laten wonen. Er wordt door Bureau Jeugdzorg pas overwogen het kind weer terug te plaatsen wanneer de nodige veranderingen in de situatie van de ouders hebben plaatsgevonden (NJI, 2011).

Er zijn verschillende soorten pleegzorgplaatsingen te onderscheiden, zoals de opvoedings- en de hulpverleningsvariant. Wanneer er sprake is van een hulpverleningsvariant wordt een kind in een pleeggezin geplaatst met als doel de oorspronkelijke gezinssituatie te verbeteren, zodat het kind uiteindelijk weer teruggeplaatst kan worden. Bij pleegzorg als opvoedingsvariant gaat het om langdurige pleegzorg waarbij het doel van de plaatsing meer op het kind gericht is: er moet een situatie gecreëerd worden waarin continuïteit en opvoedingszekerheid zorgen voor goede ontwikkelingskansen van het pleegkind. Daarnaast is er de therapeutische pleegzorg waarbij het doel is de problematiek van het kind te verminderen door het in een pleeggezin te plaatsen. Deze variant kan echter ook binnen de opvoedings- en de hulpverleningsvariant aan de orde zijn (NJI, 2011).

¹ Naar biologische ouders wordt verwezen met ‘ouders’. Naar andere personen die als ouderfiguren optreden wordt verwezen met respectievelijk pleegouders, gezinshuisouders en andere personen die de rol van ouder vervullen.

Afhankelijk van de verwachtingen met betrekking tot de situatie van ouders wordt voor een bepaalde vorm van pleegzorg gekozen. Meestal worden pleegouders eerst in het sociale netwerk van het pleegkind en zijn ouders gezocht, de zogenaamde netwerkpleeggezinnen. Wanneer dit geen optie blijkt te zijn, worden pleegouders die zich hebben aangemeld bij een pleegzorginstantie benaderd, dit worden bestandspleeggezinnen genoemd. Aan pleegouders worden wettelijke eisen gesteld. Deze staan omschreven in de ‘Regeling pleegzorg’ (NJI, 2011). Zo moeten pleegouders minstens 21 jaar zijn en moet er voor de plaatsing een verklaring van “geen bezwaar” zijn van de Raad voor de Kinderbescherming. Ook moet de geschiktheid van het pleeggezin door een pleegzorgaanbieder worden beoordeeld en moeten de pleegouders begeleiding van de pleegzorgaanbieder aanvaarden (Strijker, 2009).

1.3 Besluitvorming met betrekking tot uithuisplaatsing en terugplaatsing

Zoals eerder genoemd zijn er twee varianten van pleegzorgplaatsingen te onderscheiden; de opvoedings- en de hulpverleningsvariant. De pleegzorgplaatsingen kunnen echter ook met betrekking tot de besluitvorming onderscheiden worden, ook hier zijn er twee soorten. Zo kan een kind in het vrijwillig kader (verzoek ouders) uit huis geplaatst worden of in het kader van een juridische maatregel. Bij een vrijwillige plaatsing hebben ouders het volledige gezag en kunnen zij het kind op ieder moment weer in huis nemen². Deze kinderen zullen in het onderhavige onderzoek niet meegenomen worden, het onderhavige onderzoek betreft kinderen waarbij een kindbeschermingsmaatregel van toepassing is.

Bureau Jeugdzorg is in Nederland verantwoordelijk voor het besluit tot uithuisplaatsing. Een dergelijk besluit wordt genomen op grond van verschillende factoren. Hierbij zijn de overwegingen van Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming van belang. Als er sprake is van een kindbeschermingsmaatregel, meestal een ondertoezichtstelling (OTS), kan Bureau Jeugdzorg de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken onderzoek te doen naar de wenselijkheid van een uithuisplaatsing. Vervolgens kan de Raad voor de Kinderbescherming een verzoek tot uithuisplaatsing voorleggen aan de kinderrechter. Deze kan een machtiging tot uithuisplaatsing wel (of niet) afgeven. Bij een plaatsing in het kader van een OTS behouden ouders het ouderlijk gezag. Dit is echter beperkt door de bevoegdheid van een gezinsvoogd om de verblijfplaats van het kind te bepalen en aanwijzingen aan ouders te geven. Bij een plaatsing in het juridisch kader kan ook sprake zijn van een voogdijmaatregel. In dat geval zijn de ouders ontheven van het gezag of ontzet uit de ouderlijke macht. Bureau Jeugdzorg wordt meestal belast met de voogdij. De voogdij kan ook de rechter opgelegd worden aan een pleegouder. (Quik-Schuijt, 2010).

De duur van de machtiging tot uithuisplaatsing is maximaal één jaar of hetzelfde als de duur van de OTS (Quik-Schuijt, 2010). De OTS kan daarna door de kinderrechter op verzoek van de Raad

² Wel kunnen pleegouders na één jaar voor het kind gezorgd te hebben gebruik maken van het blokkaderecht.

voor de Kinderbescherming steeds verlengd worden met maximaal een jaar. Er kan door de kinderrechter een algemene machtiging worden afgegeven of een gespecificeerde machtiging, bijvoorbeeld voor pleegzorg. In dat geval wordt het kind via een aanbieder van pleegzorg in een pleeggezin geplaatst. Bij een algemene machtiging kan een kind zonder tussenkomst van een kinderrechter worden overgeplaatst van een pleeggezin naar een residentiële voorziening. Dit vervalt echter wanneer een kind drie maanden of langer in een pleeggezin verblijft (Quik-Schuijt, 2010).

Het terugplaatsen van een kind bij zijn ouders werd tot 2012, in tegenstelling tot een uithuisplaatsing, niet door de kinderrechter getoetst. Tijdens de periode waarin een machtiging tot uithuisplaatsing was uitgesproken kon Bureau Jeugdzorg op elk gewenst moment besluiten het kind weer terug te plaatsen (Bouw & van Dijk, 2002). Voordat het kind ook daadwerkelijk teruggeplaatst werd diende de Raad voor de Kinderbescherming ter controle van Bureau Jeugdzorg het voorgenomen besluit van BJZ wel te toetsen. Het voorgenomen besluit tot terugplaatsing dient immers in het belang van het kind te zijn (Quik- Schuijt, 2010).

Uit onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg (2010) is gebleken dat het beëindigen van een uithuisplaatsing in tweederde van de gevallen niet door de Raad voor de Kinderbescherming getoetst werd. De inspectie Jeugdzorg gaf als advies dat er gezocht moest worden naar andere methoden om terugplaatsingen te toetsen. Bij het toenmalige beleid ontbrak er een standaard toetsingskader. Met het aannemen van een motie in 2012 door de Tweede kamer is hier nu wel sprake van. De kinderrechter beslist nu niet alleen over uithuisplaatsingen maar ook over terugplaatsingen (Inspectie Jeugdzorg, 2010; amendement Tweede kamer, N. Kooiman, 2012).

1.4 Terugplaatsingen

Het besluit van een terugplaatsing dient altijd in het belang van een kind te zijn. Uit onderzoek van de Nederlands Gezinsraad (2001) naar het terugplaatsingsbeleid van pleegkinderen blijkt echter dat de onderzoekers geen oordeel kunnen geven over of de beslissingen wel of niet in het belang van de kinderen genomen worden. Wel komt uit dit onderzoek naar voren dat het van belang is een zo inzichtelijk mogelijk besluitvormingsproces te hanteren waarbij de belangrijkste personen (zoals pleegouders) de kans krijgen hun visie op de terugplaatsing te geven. Daarnaast vonden zij in dit onderzoek dat de ontwikkeling van het kind bij het besluit tot terugplaatsing maar een kleine rol speelt. Vaker wordt er naar wens van ouders gekeken om het kind weer zelf op te voeden (Nederlandse Gezinsraad, 2001).

Wanneer Bureau Jeugdzorg met ouders een terugplaatsingstraject in werking stelt moeten zij drie fasen doorlopen. De eerste fase richt zich op het overwegen van de terugplaatsing, fase twee op het nagaan van de aanwezigheid van de basale voorwaarden waaraan ouders moeten voldoen. Als fase één en twee succesvol doorlopen zijn wordt het kind bij fase drie ook op de hoogte gesteld van het terugplaatsingstraject. Tot slot wordt in fase drie de bezoekenregeling uitgebreid en wordt gekeken of een definitieve terugplaatsing wenselijk is (Bureau Jeugdzorg Utrecht, 2006).

Wulczyn (2004) deed in de Verenigde Staten onderzoek naar het terugplaatsen van pleegkinderen. Hieruit kwam naar voren dat er bij terugplaatsingen van pleegkinderen vier factoren zijn die een rol spelen bij het besluit hiervan. Dit zijn: De betrokkenheid van ouders, de veiligheid die ouders nu kunnen bieden, het verloop van de bezoeken en de wens van het kind met betrekking tot zijn verblijfplaats, met name bij oudere kinderen (Wulczyn, 2004). Er is echter meer onderzoek nodig naar het besluitvormingsproces bij terugplaatsingen om met meer zekerheid te kunnen zeggen welke factoren van belang zijn bij het terugplaatsen van pleegkinderen (Wulczyn, 2004). Uit een Australisch onderzoek van Bessell (2011) bleek dat één van de genoemde factoren van Wulczyn (2004), namelijk de wens van het kind, erg belangrijk is. Door middel van interviews onderzocht Bessell (2011) hoe 28 jongvolwassenen, die allen in een pleeggezin hebben gezeten, hun rol bij het keuzeprocess hadden ervaren. Hieruit kwam naar voren dat de meeste deelnemers van dit onderzoek als kind graag betrokken hadden willen zijn bij de keuzes rondom hun plaatsing(en) en het kiezen van een hulpverlener, maar dat zij niet het gevoel hadden dat hun wens iets had uitgemaakt (Bessell, 2011). Uit onderzoek van Van den Bergh & Weterings (2010), maar ook van Shaw (2010) en van Biehal (2007) blijkt dat de duur van de uithuisplaatsing een rol speelt bij het terugplaatsen. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat naarmate een kind langer in een pleeggezin verblijft, de kans op terugplaatsing kleiner wordt (Van den Bergh & Weterings, 2010; Shaw, 2010; Biehal 2007).

Er is nog weinig onderzoek beschikbaar over de ontwikkeling van het kind na terugplaatsing bij ouders (Biehal, 2007). Taussig, Clyman & Landsverk (2001) deden een prospectief onderzoek naar de gedrags- en gezondheidsuitkomsten van adolescenten die bij hun ouders teruggeplaatst werden. Hieruit bleek dat teruggeplaatste kinderen een significant grotere kans hebben op gedrags- en emotionele problemen in vergelijking met kinderen die in een pleeggezin zijn gebleven of geadopteerd zijn (Taussig et al., 2001). Lau, Litrownik, Newton en Landsverk (2003) onderzochten de effecten van het terugplaatsen van 218 pleegkinderen in het gezin van oorsprong (bij ouders). Uit de resultaten kwam naar voren dat hoewel er geen direct verband was tussen het terugplaatsen van pleegkinderen en internaliserende problemen, deze kinderen vaker te maken hebben met een stressvolle leefomgeving en meer stressvolle life-events. Dit kan op latere leeftijd alsnog voor meer internaliserende problemen zorgen (Lau et al., 2003).

2. Theoretisch kader

2.1 Gehechtheidstheorie

Wanneer het over pleegzorg gaat en het terugplaatsten van deze kinderen is één van de belangrijkste theorieën die aan de orde is, de gehechtheidstheorie. Er is sprake van gehechtheid als een kind in angstige situaties, bij vermoedheid, ziekte of pijn sterk geneigd is de nabijheid en het contact met een specifieke opvoeder te zoeken (Van IJzendoorn, 2010). Volgens de gehechtheidstheorie heeft ieder kind een genetische predispositie voor gehechtheid. Ieder kind zal vanaf zijn geboorte gedrag laten zien, zoals huilen, glimlachen en oogcontact maken, waarmee getracht wordt nabijheid van de

verzorger te verkrijgen. Het vormen van een gehechtheidsrelatie is behalve een beschermende overlevingswaarde ook van essentieel belang voor de ontwikkeling van een kind (Bowlby, 1979; Juffer, 2010; Van IJzendoorn, 2010; Van den Bergh & Weterings, 2007).

Er worden verschillende vormen gehechtheidsrelaties onderscheiden. Zo is er sprake van 'veilige gehechtheid' als een kind een gevoel van basisveiligheid ervaart doordat zijn primaire verzorger ingaat op zijn behoeften en nabijheid biedt. Wanneer de primaire verzorger echter niet in staat is, of bereid is, in voldoende mate in te gaan op de behoeften van het kind zal dit kind een onveilige gehechtheidsrelatie ontwikkelen (Bowlby, 1979; Van IJzendoorn, 2010). Er worden drie verschillende onveilige gehechtheidsrelaties onderscheiden: Vermijdende gehechtheid, afwerende gehechtheid en gedesorganiseerde gehechtheid. Bij vermijdende gehechtheid is er sprake van geminimaliseerd gehechtheidsgedrag, het kind doet zo min mogelijk beroep op de opvoeder uit angst afgewezen te worden. Bij een afwerende gehechtheid is er sprake van gemaximaliseerd gehechtheidsgedrag. Door de inconsequente en onvoorspelbare opvoeder klampen afwerend gehechte kinderen zich enerzijds vast aan de opvoeder maar laten ook woede tegenover de opvoeder zien. Gedesorganiseerde gehechte kinderen hebben te maken gehad met zeer onvoorspelbare opvoeders of een trauma waardoor zij zeer tegenstrijdige verwachtingen en gedragingen tegenover hun opvoeders laten zien (Van IJzendoorn, 2010; Bowlby, 1979). Van een gedesorganiseerde gehechtheidstijl is bekend dat dit een risicofactor is voor latere psychopathologie, deze kinderen hebben vaker externaliserende en internaliserende gedragsproblemen (Dozier, Stovall, Albus & Bates, 2001; Van IJzendoorn, 2010). Ook zijn er verbanden gevonden tussen een gedesorganiseerde gehechtheidstijl en academische problemen en het cognitief functioneren (Carlson, 1998).

Van onveilige gehechtheid is bekend dat dit van invloed is op het interne werkmodel van deze kinderen waardoor denken, voelen en handelen beïnvloed worden. Een intern werkmodel wordt gevormd door de interactie van de gehechtheidspersoon met het kind en bestaat uit de verwachtingen van het kind over het gedrag van deze persoon. Het omvat het vertrouwen dat een kind in zichzelf en anderen krijgt als gevolg deze interactie. Ook ondervinden onveilig gehechte kinderen later vaak problemen bij het aangaan en onderhouden van intieme relaties en hebben zij achterstanden in hun ontwikkeling (Tavecchio & Van IJzendoorn, 1984; IJzendoorn, 1994; Zaal, Boerhave & Koster, 2009).

De kwaliteit van gehechtheid wordt volgens onderzoek voornamelijk bepaald door de manier waarop primaire verzorgers met het kind omgaan (Van IJzendoorn, 2010). Zowel problemen van ouders als van het kind kunnen factoren zijn die de gehechtheidsrelatie bemoeilijken. Kinderen hebben echter nog niet de mogelijkheid de tekorten van ouders te compenseren, ouders wel die van kinderen (Van IJzendoorn, 2008). Kinderen in de pleegzorg zijn vaker onveilig gehecht, omdat deze kinderen

vaker te maken hebben met onveilige, onstabiele en wisselende opvoedingssituaties³. Dit zorgt er mede voor dat deze kinderen vaker ontwikkelingsproblemen laten zien (Van den Bergh & Weterings, 2010).

Kinderen in de pleegzorg hebben vanwege het verlies van ouders en de problemen van ouders om voor hen te zorgen op het moment van hun vroege ontwikkeling, een grotere kans op psychopathologie op latere leeftijd (Cicchetti & Carlson, 1989; Kosopoulous, Walker, Copping, Cote & Chryssoula, 1993). Ook hebben pleegkinderen een grotere kans op een onveilige en dan met name, gedesorganiseerde gehechtheidstijl, dan andere kinderen (Carlson, 1989). Gezien de moeilijke start van veel pleegkinderen is het niet verwonderlijk dat het vormen van een veilige gehechtheidrelatie tussen pleegkind en pleegouder erg lastig is. Het is echter niet onmogelijk, ook van pleegkinderen is bekend dat zij zich veilig kunnen hechten aan hun opvoeder, vaak is dit de pleegmoeder (Lamb, Gaensbauer, Malkin & Schultz, 1985; Cole, 2005). Ponciano (2010) onderzocht gehechtheidsrelaties van 76 pleegkinderen en hun pleegmoeder en vond dat meer dan de helft van deze kinderen veilig gehecht waren. Ook komt uit dit onderzoek naar voren dat de sensitiviteit van pleegmoeder een belangrijke rol speelt bij het wel of niet kunnen vormen van een veilige gehechtheidsrelatie. De kwaliteit van de sensitiviteit was beter wanneer pleegmoeders wisten dat hun pleegkind bij hun zou blijven en de pleegzorgplaatsing over zou gaan in een adoptie (Ponaciano, 2010). Dit zou kunnen betekenen dat een onduidelijk perspectief van de pleegzorgplaatsing negatieve gevolgen heeft voor het eventueel opbouwen van een veilige gehechtheidsrelatie met pleegouder(s).

2.2 De ontwikkeling van pleegkinderen

Uit het voorgaande kan geconcludeerd worden dat pleegkinderen vaker onveilig gehechte kinderen zijn, zij hebben daarmee een grotere kans op ontwikkelingsproblemen (Van den Bergh & Weterings, 2010). Om te kijken of een kind zich adequaat ontwikkelt kan er naar verschillende aspecten worden gekeken. Door te kijken naar de lichamelijke-, motorische, spraak/taal- en de sociale- en emotionele ontwikkeling (waarbij binnen de sociale ontwikkeling ook nog een onderscheid gemaakt wordt tussen sociale omgang met andere kinderen en sociaal functioneren in het algemeen) wordt er een goed beeld van de algemene ontwikkeling van een kind geschetst (Van den Bergh & Weterings, 2007). Deze verschillende ontwikkelingsdomeinen zijn geoperationaliseerd in het Pedagogisch Signalerings-Instrumentarium (PSI). Over dit instrument is in hoofdstuk twee meer informatie te vinden.

Met behulp van het PSI is al verscheidene keren onderzoek naar de ontwikkeling van pleegkinderen gedaan. Zo analyseerden Weterings (2009) en Van Duijn (2009) de ontwikkeling van pleegkinderen. Van Duijn (2009) vond dat 60% van de 116 pleegkinderen problemen lieten zien op drie of meer ontwikkelingsgebieden en dat kinderen die op een leeftijd jonger dan drie jaar in een pleeggezin zijn geplaatst significant minder problemen lieten zien dan kinderen die na deze leeftijd

³ Er zijn in de literatuur geen precieze getallen bekend over het aantal onveilig gehechte kinderen in de pleegzorg.

geplaatst waren. De meeste problemen deden zich voor op sociaal en emotioneel gebied. Dit bleek ook uit het onderzoek van Weterings (2009), waarbij de ontwikkeling van 60 pleegkinderen onderzocht was met het PSI.

Weterings, Bloemberg, Pruijs en Pool (1998) vonden in hun onderzoek dat de meeste pleegkinderen bij komst in een pleeggezin achterstanden en/of verstoringen in hun ontwikkeling lieten zien. Van de 58 pleegkinderen die zijn onderzocht, had 71% problemen in de lichamelijke ontwikkeling, 57% ondervond problemen op motorisch gebied, 48% had problemen in de spraak/taalontwikkeling en het grootste deel van de kinderen, 81%, had problemen op het sociaal- en emotioneel gebied (Weterings et al., 1998). Uit een analyse van Benoist (2009) kwam daarnaast naar voren dat problemen op sociaal en emotioneel gebied ernstiger en langduriger van aard zijn dan problemen op lichamelijk-, motorisch- en taalgebied.

Deze resultaten worden ook ondersteund in het onderzoek van Mouissie (2007). Hieruit bleek dat pleegouders voor bijna alle pleegkinderen een verstoring rapporteerden op minimaal één ontwikkelingsgebied. Ook hier zijn de meeste problemen te zien in de sociale en emotionele ontwikkeling. Van de 50 pleegouders rapporteert 64% problemen op sociaal gebied en 70% op emotioneel gebied (Mouissie, 2007). Deze resultaten worden ook ondersteund door onderzoek van Van den Bergh en Weterings (2010). Zij maakten voor hun onderzoek gebruik van 150 dossiers van uithuisgeplaatste kinderen van Bureau Jeugdzorg. Hier bleken de ontwikkelingsgebieden 'lichamelijke ontwikkeling', 'sociaal functioneren' en 'emotionele ontwikkeling' het meest problematisch bij komst in het pleeggezin. Op deze drie gebieden bleek gedurende de pleegzorgplaatsing echter ook een significante vooruitgang (Van den Bergh & Weterings, 2010).

Internationaal onderzoek van Leslie, Gordon en Gist (2002) versterkt het idee dat pleegkinderen vaker ontwikkelingsproblemen hebben. Zij onderzochten kinderen tussen de 3 en 36 maanden oud in pleeggezinnen. Hieruit bleek dat deze kinderen vaker een vertraagde ontwikkeling lieten zien. Ahmad en Mohamad (1996) vergeleken de ontwikkeling van Iraakse kinderen die in een weeshuis opgroeiden en kinderen die in een pleeggezin werden geplaatst. Uit dit onderzoek bleken beide groepen ontwikkelingsproblemen te hebben, maar namen de problemen van kinderen in een weeshuis alleen maar toe. In tegenstelling tot de ontwikkelingsproblemen van kinderen in pleeggezinnen, deze namen juist af (Ahmad & Mohamad, 1996). Tot slot blijkt uit een Amerikaans onderzoek van Lloyd en Barth (2011) dat pleegkinderen waarvan het perspectief van de plaatsing onduidelijk is slechtere ontwikkelingsuitkomsten laten zien dan pleegkinderen die een meer permanente plek hebben. Met een meer permanente plek wordt een adoptiegezin of terugplaatsing bij ouder bedoeld (Lloyd & Barth, 2011).

3. Onderzoeksvragen

Het onderhavige onderzoek richt zich op twee groepen: een groep kinderen die na één pleeggezinplaatsing weer teruggeplaatst zijn en een groep niet-verplaatste kinderen. Dit zijn kinderen die in het eerste pleeggezin zijn gebleven. Er zal voor de groep teruggeplaatste pleegkinderen gekeken worden in hoeverre formele beslissingen over het terugplaatsen van pleegkinderen terug te vinden zijn in de dossiers van Bureau Jeugdzorg. Zo zal er gekeken worden of Bureau Jeugdzorg een brief aan de pleegouders heeft gestuurd over het voorgenomen besluit tot terugplaatsing en of het voornemen tot terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming is getoetst. Het is van belang dit te onderzoeken, omdat pleegouders geen bezwaar kunnen maken tegen een terugplaatsing wanneer zij niet op de hoogte zijn gesteld. Daarnaast zal er voor de groep teruggeplaatste kinderen gekeken worden of de formele beslissingen samenhangen met de aanleiding tot uithuisplaatsing. Ook zal er gekeken worden of de ontwikkeling van het kind in het (eerste) pleeggezin en de relatie die het kind had met de pleegouders samenhangt met de terugplaatsing.

Daarnaast zal de groep teruggeplaatste kinderen vergeleken worden met niet-verplaatste kinderen. Zo zal er gekeken worden of er verschillen zijn in de aanleiding tot uithuisplaatsing, in de ontwikkeling van het kind in het pleeggezin en/of in de aard van de relatie tussen het kind en de pleegouders. Tot slot wordt gekeken of er kinderen zijn die na terugplaatsing opnieuw uit huis zijn geplaatst en hoe het met de ontwikkeling, formele beslissingen en de relatie met de huidige pleegouders van deze kinderen is nu zij weer in een pleeggezin zijn geplaatst.

Het bovenstaande resulteert in de volgende hoofdvraag en bijbehorende deelvragen:

- Hoe verloopt het proces van de terugplaatsing en welke invloed heeft de terugplaatsing op de ontwikkeling van kind?

1. In hoeverre zijn formele beslissingen over het terugplaatsen van pleegkinderen terug te vinden in de dossiers van Bureau Jeugdzorg?
2. Is er een verband tussen de formele beslissingen en de aanleiding tot uithuisplaatsing?
3. Zijn er verschillen tussen de aanleiding tot uithuisplaatsing bij niet-verplaatste pleegkinderen en pleegkinderen die weer teruggeplaatst zijn?
4. Is er verschil in de ontwikkeling, bij de uithuisplaatsing en na de terugplaatsing, met name op sociaal- en op emotioneel gebied, tussen pleegkinderen die teruggeplaatst zijn en niet-verplaatste pleegkinderen?
5. Is er verschil in de aard van de relatie van het kind met zijn pleegouders (in het eerste pleeggezin) tussen pleegkinderen die teruggeplaatst zijn en niet-verplaatste pleegkinderen?
6. Hoe was de ontwikkeling van kinderen die na terugplaatsing weer uit huis zijn geplaatst, in het eerste pleeggezin en in het huidige pleeggezin? Is hier sprake van verschil tussen de nog steeds teruggeplaatste kinderen en de niet-verplaatste pleegkinderen?

7. Hoe was de relatie met de pleegouders van kinderen die na terugplaatsing weer uit huis zijn geplaatst, in het eerste pleeggezin en in het huidige pleeggezin? Is hier sprake van verschil tussen de nog steeds teruggeplaatste kinderen en de niet-verplaatste pleegkinderen?
8. Is er verschil in het aantal aanwezige formele beslissingen tussen nog steeds teruggeplaatste en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen?

Hoofdstuk 2. Methode

1. Onderzoeksgroep

Er zijn uiteindelijk 105 dossiers van pleegkinderen geanalyseerd. Voor alle dossiers geldt dat het pleegkinderen betreft die tussen 2005 en 2011 in het juridisch kader in een pleeggezin zijn geplaatst door Bureau Jeugdzorg Overijssel, locatie Zwolle. Plaatsingen in het vrijwillig kader zijn moeilijk te begeleiden, omdat ouders in principe elk moment hun kind weer in huis kunnen nemen. Er is daarom voor gekozen om in dit onderzoek alleen naar dossiers te kijken van kinderen die in het juridische kader in een pleeggezin zijn geplaatst. Ook zijn er alleen dossiers geanalyseerd met kinderen die tussen 2005 en 2011 in een pleeggezin hebben gezeten, omdat in 2005 de ‘Wet op de jeugdzorg’ is ingegaan en dit uitmaakt voor de wetgeving omtrent pleeggezinplaatsingen. Op deze wijze is een wettelijk eenduidig kader van toepassing op de dossiers. De gegevens over de verplaatsingen naar internaten of gezinshuizen zijn in het verdere onderzoek niet meegenomen, omdat de aantallen hiervan te verwaarlozen waren (respectievelijk $n=2$ en $n=1$). Ook de groep kinderen die na het eerste pleeggezin nog naar één of meerdere pleeggezinnen zijn verplaatst zijn niet meegenomen ($n=25$). Het onderhavige onderzoek richt zich immers op teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen.

De uiteindelijke onderzoeksgroep bestond uit 77 pleegkinderen, 21 teruggeplaatste en 56⁴ niet-verplaatste pleegkinderen. Van deze 77 pleegkinderen waren er 43 jongens (56%) en 34 meisjes (44%). Deze kinderen hadden een gemiddelde leeftijd van 6 jaar en 9 maanden ($SD= 3.30$). Bij komst in het eerste pleeggezin waren de pleegkinderen gemiddeld 3 jaar en 3 maanden oud ($SD=2.90$). De gemiddelde duur van een pleeggezinplaatsing was 1 jaar en 9 maanden voor teruggeplaatste kinderen. Daarbij was de kortste duur van een pleeggezinplaatsing 1 maand en de langste duur 3 jaar en 7 maanden. De niet-verplaatste pleegkinderen zaten gemiddeld 3 jaar en 9 maanden in een pleeggezin. Hierbij was de kortste duur van een plaatsing 2 maanden en de langste duur 12 jaar.

Van de 77 pleegkinderen werden er 9 eerst in een crisispleeggezin geplaatst (een pleeggezin voor maximaal 4 weken). In de meeste gevallen was het doel van de uithuisplaatsing structuur bieden aan het kind (82%) en/of veiligheid bieden aan het kind (79%). Ook de ontwikkeling van het kind bevorderen werd vaak als een van de doelen genoemd (62%). In mindere mate bleek een gezinssituatie scheppen het doel van de uithuisplaatsing te zijn (30%).

Van de 21 teruggeplaatste pleegkinderen, waren er 10 jongens en 11 meisjes met een gemiddelde leeftijd van 7 jaar en 9 maanden ($SD= 3.04$). Van de 21 teruggeplaatste kinderen gingen

⁴ Bij toeval is door een nieuw dossieronderzoek over dezelfde pleegkinderen in oktober 2012 ontdekt dat één dossier per ongeluk tweemaal door BJZ is aangeleverd. Eén dossier is daardoor door twee studenten geanalyseerd en beiden zijn in het databestand terecht gekomen. Dit betekent dat bij de groep niet-verplaatste kinderen het aantal 55 is (in plaats van 56). Aangenomen wordt dat dit verschil in aantallen de resultaten niet wezenlijk zal hebben veranderd. De data-analyses zijn daarom niet opnieuw uitgevoerd.

de meesten kinderen weer bij moeder wonen, namelijk 13 kinderen. Daarnaast werden 2 kinderen bij vader teruggeplaatst, 3 kinderen bij moeder en nieuwe partner, 2 kinderen bij vader en moeder en 1 kind ging samen met zijn moeder bij grootouders wonen. Van de 13 kinderen die weer bij moeder gingen wonen werden er uiteindelijk 3 opnieuw uit huis geplaatst. Ook werd 1 kind dat bij moeder en haar nieuwe partner terug was geplaatst en 1 kind dat bij vader en moeder was teruggeplaatst wederom uit huis geplaatst. Dit wil zeggen dat van de 21 teruggeplaatste kinderen er 5 (een kwart van de teruggeplaatste kinderen) na terugplaatsing opnieuw uit huis zijn geplaatst. Zij hadden toen een gemiddelde leeftijd van 5 jaar ($SD=1.90$). Van deze 5 kinderen werd 1 kind weer in het vorige pleeggezin geplaatst. De overige 4 pleegkinderen gingen naar een nieuw pleeggezin.

De moeders van de 77 pleegkinderen waren gemiddeld 34 jaar oud ($SD=12.01$), de vaders 50 jaar ($SD=26.29$). Van de 77 kinderen had in 1 geval alleen de vader het gezag, bij 29 kinderen alleen de moeder en in 28 gevallen hadden beide ouders het gezag (voor 1 kind was dit onbekend). In 18 gevallen hadden ouders geen gezag omdat er sprake was van een voogdijmaatregel (waarvan voor 5 pleegkinderen er eerst een voorlopige voogdijmaatregel was). Voor 65 kinderen was er sprake van een ondertoezichtstelling. Voor 13 kinderen werd deze maatregel door een voorlopige ondertoezichtstelling vooraf gegaan. Van de 77 ouders waren er 5 vaders en 12 moeders uit het gezag ontheven. Geen van de ouders uit de onderzoeksgroep waren met elkaar getrouwd. Wel waren er 5 ouders die samenwoonden. Het grootste aantal ouders ($n=53$) had samengewoond maar was nu uit elkaar. De overige 18 ouders hadden nooit met elkaar samengewoond. Voor 1 kind was geen informatie over het wel of niet samenwonen van zijn ouders gevonden.

Bij de uithuisplaatsing van het kind woonden 51 moeders zelfstandig. Dit is 66%. De overige moeders woonden bij hun eigen ouders ($n=7$), de ouders van de vader van het kind ($n=1$), in een tehuis voor moeder en kind ($n=2$), bij vrienden ($n=3$) of dit was onbekend ($n=13$). Van de vaders woonden er 42 bij de uithuisplaatsing zelfstandig. Van 12 vaders was bekend dat zij niet zelfstandig woonden: 2 van deze vaders zaten in de gevangenis en 1 verbleef ten tijde van de uithuisplaatsing in een kliniek. Van 23 vaders was onbekend of zij wel of niet zelfstandig woonden op het moment van de uithuisplaatsing. 30 moeders en 9 vaders ontvingen een uitkering. Bij 60 van de 77 pleegkinderen is er hulpverlening voor de uithuisplaatsing gestart, bij 17 pleegkinderen was dit niet het geval. Bij 28 gezinnen (36%) ging het om praktische pedagogische thuishulp.

Van de 56 niet-verplaatste pleegkinderen woonden er 31 kinderen in een netwerkpleeggezin. Van de 21 teruggeplaatste kinderen hadden er 9 kinderen in een netwerkpleeggezin gezeten.

De leeftijd van pleegouders was slechts in 16 van de 77 gevallen bekend. Over de gemiddelde leeftijd kan daarom geen uitspraak worden gedaan. Van de 21 teruggeplaatste was van 10 kinderen bekend dat zij in een pleeggezin woonden met gemiddeld 1.5 pleegkinderen en voor 11 pleegkinderen was niet bekend of er nog meer pleegkinderen in het pleeggezin waren. Van de 56 niet-verplaatste pleegkinderen was voor 37 pleegkinderen bekend dat zij in een pleeggezin zaten met gemiddeld 1.7

pleegkinderen. Voor 9 van deze pleegkinderen was onbekend of er nog meer pleegkinderen in het pleeggezin aanwezig waren.

2. Instrumenten

Voor het onderhavige onderzoek is een format gebruikt dat is gebaseerd op een format van een eerder dossieronderzoek door Van den Bergh en Weterings (2010). Daarnaast zijn operationalisering overgenomen uit het Pedagogisch Signaleringsinstrumentarium (PSI) met betrekking tot de ontwikkeling van het kind en de gehechtheids- en opvoedingsrelatie. Het PSI is een instrument dat de hele opvoedingssituatie door middel van half gestructureerde interviews in kaart brengt en als doel heeft de begeleiding van problematische opvoedingssituaties in een gezin of pleeggezin te ondersteunen. De ontwikkeling van het kind en de relatie met zijn ouders en/of pleegouders staan hierbij centraal (Weterings & van den Bergh, 2008).

Het format bevat 17 rubrieken die als volgt zijn samengevat: 1. Gegevens over kind en gezin, 2. Kinderbeschermingsmaatregelen, 3. Uithuisplaatsing, 4. Gegevens over het pleeggezin, 5. Gegevens over terugplaatsingen, 6. Ontwikkeling van het kind, 7. De relatie tussen kind en pleegouders, 8. Bezoekregeling en 9. Verplaatsingen.

Gegevens over het kind en gezin bestaat uit algemene gegevens over het kind en gezin, zoals leeftijd en sekse van het kind, geboortedata van ouders en de formele relatie van ouders. Vervolgens kunnen de kindbeschermingsmaatregelen die op het kind van toepassing zijn vermeld worden. Bij de rubriek uithuisplaatsing worden onder andere de aanleiding tot eerste uithuisplaatsing, doel van de uithuisplaatsing en de hulpverlening voorafgaand aan de eerste uithuisplaatsing besproken. Bij de gegevens over het pleeggezin kan onder andere het soort pleeggezin, de leeftijd van pleegouders, het aantal pleegkinderen in het pleeggezin van het onderzochte pleegkind en het hebben van eigen kinderen worden aangegeven. In de rubriek terugplaatsing kan onder andere worden aangegeven in hoeverre formele beslissingen van BJZ in de dossiers terug te vinden zijn, naar wie het kind is teruggeplaatst en hoe of er problemen zijn in de ontwikkeling van het kind na terugplaatsing.

Bij de ontwikkeling van het kind kan worden aangegeven of er wel of geen problemen zijn vermeld over de ontwikkeling van het kind op zeven ontwikkelingsgebieden, namelijk: 1. Lichamelijke ontwikkeling, 2. Motorische ontwikkeling, 3. Taalontwikkeling, 4. Sociale ontwikkeling: omgang andere kinderen, 5. Sociale ontwikkeling: functioneren, 6. Emotionele ontwikkeling en 7. Cognitieve ontwikkeling. Ook kan hier worden aangegeven welke vorm van onderwijs het kind volgt. In de rubriek 'Bezoekregeling' is informatie opgenomen over de oudercontacten (hoe vaak, welke vorm) (dit is geanalyseerd door E. Peuchen, 2012). Bij de gehechtheids en opvoedingsrelatie tussen pleegkind en pleegouders wordt gekeken naar drie variabelen, namelijk het gedrag ten opzichte van pleegouders, de aard van het contact tussen pleegkind en pleegouders en de manier waarop het kind zich uit ten opzichte van pleegouders. Deze drie variabelen zijn weer geoperationaliseerd in negentien items op basis van het PSI.

Tot slot is bij ‘Verplaatsingen’ een overzicht te vinden van alle plaatsingen die het kind heeft meegemaakt. Onder verplaatsingen worden uithuisplaatsingen, terugplaatsingen en overplaatsingen gerekend.

3. Procedure

Middels informele contacten van de Universiteit Leiden, afdeling Orthopedagogiek, is Bureau Jeugdzorg Overijssel (locaties Almelo en Zwolle) benaderd om mee te werken aan een onderzoek naar pleegkinderen en dan met name teruggeplaatste pleegkinderen. In eerste instantie zouden de dossiers bij twee locaties van Bureau Jeugdzorg Overijssel onderzocht worden. Vanuit praktische overwegingen is er toen voor gekozen om alle dossiers in Zwolle te analyseren. Bureau Jeugdzorg Zwolle heeft uit hun databestand 105 uithuisgeplaatste kinderen geselecteerd. Er waren drie selectiecriteria: Ten eerste moesten het kinderen zijn die tussen 2005 en 2011 in een pleeggezin hebben gewoond. Daarnaast moest het gaan om plaatsingen in het juridische kader (OTS of voogdij) en moesten de kinderen tussen de 0 en 11 jaar oud zijn. De 105 geselecteerde dossiers zijn verder willekeurig verkregen. Drie masterstudenten (Peuchen, 2012; Boer, 2012⁵ en ondergetekende) van de Universiteit Leiden, afdeling Orthopedagogiek hebben deze dossiers geanalyseerd aan de hand van het eerder genoemde format (Bijlage 2). Naast informatie uit de papierendossiers is er ook informatie uit de digitale dossiers (Informatiesysteem Jeugdzorg, IJ) gebruikt. De data zijn verzameld in de periode van februari tot en met april 2012. Vervolgens zijn deze gegevens in SPSS ingevoerd en statistisch geanalyseerd.

4. Data-analyse

4.1 Betrouwbaarheid van de gegevens

Voor de verkregen data konden feitelijke gegevens, zoals leeftijden van pleegkind (pleeg)ouders en kindbeschermsmaatregelen, direct uit de dossiers overgenomen worden. Gegevens over de ontwikkeling van het kind, de gehechtheids- en opvoedingsrelatie tussen pleegkind en pleegouders, bezoeksregelingen met ouders, et cetera, moesten gescoord worden aan de hand van de gegevens uit het dossiers. Hoewel er in de dossiers grondig naar (onder andere) de formele beslissingen is gezocht, kan er niet helemaal vanuit worden gegaan dat deze er niet zijn. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk het ‘Besluit schriftelijk aan pleegouders’ wel aan pleegouders is gestuurd maar niet in het dossier terecht is gekomen. Ook de wisselende hoeveelheid informatie maakte het scoren in sommige gevallen lastig. In het ene dossier waren er meer en uitgebreide rapportages te vinden dan in het andere dossier. Hierdoor was er niet voor elk kind een eenduidige hoeveelheid informatie over met name de ontwikkeling en de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders.

⁵ Mevrouw Boer heeft gegevens verzameld en voor een deel geanalyseerd, maar is in oktober 2012 met haar masteropleiding gestopt.

Wanneer gekeken werd of er voor het pleegkind sprake was van ontwikkelingsproblemen kon voor de verschillende ontwikkelingsgebieden worden aangegeven of er wel (score 1) of geen (score 0) problemen waren. Er werd gescoord dat er wel problemen waren als in de informatie uit de dossiers expliciet op te maken viel dat er sprake was een probleem op het desbetreffende ontwikkelingsgebied. Als er geen informatie over bepaalde ontwikkelingsgebieden werd teruggevonden werd aangenomen dat er geen problemen voor deze ontwikkelingsgebieden waren.

Voor het scoren van wel (score 1) of geen (score 0) problemen op de gehechtheids- en opvoedingsrelatie is dezelfde procedure als bij het scoren van de ontwikkelingsproblemen gevolgd. Er kon voor de negentien items worden aangegeven of er problemen waren. Als een probleem op een bepaald item expliciet werd genoemd, werd een score 1 gegeven. Als er geen problemen werden vermeld dan werd aangenomen dat deze er niet waren en werd een score 0 gegeven.

Voor de formele beslissingen kon ook worden aangegeven of deze wel (score 1) of niet (score 0) in de dossiers aanwezig waren. Zo is er gekeken of er een besluit van BJZ over de terugplaatsing in de dossiers aanwezig was. Ook is er gekeken of er in de dossiers terug te vinden was dat het besluit over de terugplaatsing van het pleegkind schriftelijk aan pleegouders was medegedeeld. Verder is gekeken of BJZ een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming heeft gedaan over het voorgenomen besluit het kind terug te plaatsen en of dit door de Raad voor de Kinderbescherming is getoetst. Tot slot is er voor de formele beslissing gezocht naar een beschikking van de kinderrechtter over de terugplaatsing van het pleegkind.

De data-analyses zullen hier verder per deelvraag besproken worden.

1. In hoeverre zijn de formele beslissingen over het terugplaatsen van pleegkinderen terug te vinden in de dossiers van Bureau Jeugdzorg?

Om deze vraag te beantwoorden is er een frequentietabel gemaakt waarin wordt aangegeven bij hoeveel van de teruggeplaatste kinderen de volgende stukken aanwezig waren: 1. Een besluit van Bureau Jeugdzorg, 2. Het besluit schriftelijk aan pleegouders, 3. Een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming, 4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming en 5. Een beschikking van de kinderrechtter.

2. Is er een verband tussen de formele beslissingen en de aanleiding tot uithuisplaatsing?

Er is een frequentietabel gemaakt waarbij voor de verschillende formele beslissingen (1. Besluit Bureau Jeugdzorg, 2. Besluit schriftelijk aan pleegouders, 3. Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming, 4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming en 5. Beschikking kinderrechtter) is gekeken wat het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing was voor de kinderen waarvan een besluit wel (score 1) of niet (score 0) aanwezig was. De gemiddelden van het aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing per formeel besluit zijn daarna bij elkaar opgeteld en gedeeld

door het totaal aantal kinderen waarvan besluiten wel of niet aanwezig waren. Deze gemiddelden kunnen met elkaar vergeleken worden. Gezien de kleine groep teruggeplaatste kinderen ($n = 21$) is het niet zinvol verschillen in deze groep op significantie te onderzoeken.

3. Zijn er verschillen tussen de aanleiding tot uithuisplaatsing bij niet-verplaatste pleegkinderen en pleegkinderen die weer teruggeplaatst zijn?

Om deze deelvraag te beantwoorden is er één frequentietabel gemaakt waarin de frequenties en de gemiddelden van de ‘aanleidingen tot uithuisplaatsingen’ worden weergegeven voor de teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen. Om te kijken of het gemiddelde aantal aanleidingen voor teruggeplaatste en niet-verplaatste kinderen significant van elkaar verschillen is de Mann-Whitney toets gebruikt, een non-parametrische toets. Het aantal teruggeplaatste kinderen was te klein ($n=21$) om een parametrische toets te gebruiken.

4. Is er verschil in de ontwikkeling, bij de uithuisplaatsing en na de terugplaatsing, met name op sociaal- en op emotioneel gebied, tussen pleegkinderen die teruggeplaatst zijn en niet-verplaatste pleegkinderen?

De ontwikkeling van pleegkinderen die niet teruggeplaatst zijn is vergeleken met de ontwikkeling van kinderen die wel teruggeplaatst zijn. De ontwikkeling is op zeven gebieden vergeleken, namelijk op lichamelijk-, motorisch-, spraak/ taal-, cognitief-, sociaal- en emotioneel gebied. Er is gekeken naar verschillen in de ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen bij de uithuisplaatsing en na terugplaatsing

Om de ontwikkeling van teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen met elkaar te vergelijken zijn de zeven ontwikkelingsgebieden omgezet in één variabele waarbij voor ieder kind wordt aangegeven op hoeveel ontwikkelingsgebieden het kind problemen heeft. De score op deze variabele is minimaal 0 en maximaal 7 (er zijn immers zeven ontwikkelingsgebieden).

De scores voor de ontwikkelingsproblemen zijn per kind opgeteld voor de drie situaties afzonderlijk, namelijk bij uithuisplaatsing, bij terugplaatsing en in het huidige pleeggezin (dit is bij de niet-verplaatste pleegkinderen tevens het eerste pleeggezin). Het gaat hier om de scores op de variabelen ‘Lichamelijke ontwikkeling’, ‘Motorische ontwikkeling’, ‘Spraak/taal ontwikkeling’, ‘Cognitieve ontwikkeling’, ‘Sociale ontwikkeling – functioneren’, ‘Sociale ontwikkeling – omgang met anderen’ en ‘Emotionele ontwikkeling’.

Het gemiddeld aantal ontwikkelingsproblemen van de groepen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen is vervolgens vergeleken op het moment van de uithuisplaatsing. Daarna is de ontwikkeling van teruggeplaatste kinderen na terugplaatsing en van niet-verplaatste kinderen in het huidige pleeggezin vergeleken. Tot slot is gekeken of de ontwikkeling van teruggeplaatste kinderen verschilde op het moment van de uithuisplaatsing en na terugplaatsing. Voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen is de ontwikkeling op het moment van de uithuisplaatsing vergeleken met hun

ontwikkeling in het eerste/huidige pleeggezin. Om te zien of er significante verschillen tussen de twee groepen waren is er gebruik gemaakt van de Mann-Whitney toets. Aangezien er bij de Mann-Whitney toets alleen numerieke variabelen gebruikt mogen worden is de variabele wel of niet teruggeplaatst omgezet in een numerieke variabele waarbij 1 staat voor wel teruggeplaatst en 2 voor niet-verplaatst.

5. Is er verschil in de aard van de relatie van het kind met zijn pleegouders (in het eerste pleeggezin) tussen pleegkinderen die teruggeplaatst zijn en niet-verplaatste pleegkinderen?

De drie variabelen van de gehechtheids- en opvoedingsrelatie (1. Gedrag ten opzichte van pleegouders, 2. Aard van het contact maken met pleegouders en 3. Zich uiten ten opzichte van pleegouders) zijn geoperationaliseerd in 19 items. Bij het gedrag ten opzichte van pleegouders (1) horen de items 'zich niet laten gezeggen', 'niet accepteren van gezag', 'vreemd gedrag', 'opstandig/recalcitrant', 'agressief', 'vraagt extra aandacht' en 'anders'. Bij de variabele aard van het contact maken met pleegouders (2) horen de items 'zoekt geen contact', 'zoekt geen lichamelijk contact', 'weert af', 'allemandvriendje', 'seksueel uitdagend' en 'anders'. Bij de variabele zich uiten ten opzichte van pleegouders (3) horen de items 'uit zich nauwelijks', 'vlak', 'je weet niet wat in hem/haar omgaat', 'zomaar driftbuien', 'onvoorspelbaar' en 'anders'.

Voor deze drie variabelen zijn het gemiddelde aantal problemen per variabele vergeleken voor de groepen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen. Ook is met de Mann-Whitney toets gekeken of de gemiddelden significant van elkaar verschilden. Daarnaast is van deze drie variabelen samen één variabele gemaakt. Deze nieuwe variabele geeft het totaal aantal problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie tussen pleegkind en pleegouders weer. De Mann-Whitney toets kon weer gebruikt worden om te kijken of het gemiddeld aantal problemen op gehechtheids- en opvoedingsrelatie voor de twee groepen (teruggeplaatst en niet-verplaatst) significant van elkaar verschilden.

6. Hoe was de ontwikkeling van kinderen die na terugplaatsing weer uit huis zijn geplaatst, in het eerste pleeggezin en in het huidige pleeggezin? Is hier sprake van verschil tussen de nog steeds teruggeplaatste kinderen en de niet-verplaatste kinderen?

Voor de kinderen die na terugplaatsing weer uit huis zijn geplaatst, is het gemiddelde aantal ontwikkelingsgebieden waarop zij in het huidige pleeggezin problemen hebben vergeleken met het gemiddelde aantal problematische ontwikkelingsgebieden voor de terugplaatsing (in eerste pleeggezin). Ook is het gemiddelde aantal problemen op de ontwikkeling van de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen in het huidige pleeggezin vergeleken met de ontwikkeling van pleegkinderen die nog steeds teruggeplaatst zijn en met pleegkinderen die niet-verplaatst zijn. Gezien de kleine groep opnieuw uithuisgeplaatste kinderen ($n = 5$) was het niet zinvol de verschillen op significantie te toetsen.

7. Hoe was de relatie met de pleegouders van kinderen die na terugplaatsing weer uit huis zijn geplaatst, in het eerste pleeggezin en in het huidige pleeggezin? Is hier sprake van verschil tussen de nog steeds teruggeplaatste kinderen en de niet-verplaatste kinderen?

Voor de kinderen die na terugplaatsing weer opnieuw uit huis zijn geplaatst, is gekeken wat het gemiddelde aantal problemen was in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders van het eerste pleeggezin. Dit gemiddelde is vervolgens vergeleken worden met het gemiddeld aantal problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders van het huidige pleeggezin. Ook is dit gemiddelde vergeleken met het gemiddelde van de nog steeds teruggeplaatst pleegkinderen en de niet-verplaatste kinderen in het eerste en huidige pleeggezin. Ook hier is ervoor gekozen de groep opnieuw uithuisgeplaatste kinderen, gezien de grootte van die groep ($n = 5$), niet op significantie te onderzoeken.

8. Is er verschil in het aantal aanwezige formele beslissingen tussen nog steeds teruggeplaatste en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen?

Om deze deelvraag te beantwoorden is er weer een frequentietabel gemaakt waarin voor elke formele beslissing is aangegeven voor hoeveel van de nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen en voor hoeveel van de opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen deze terug te vinden waren. Ook zijn de percentages van het aantal aanwezige formele beslissingen berekend. De verschillen in aantallen en percentages konden vergeleken worden. Ook hier is niet getoetst op significantie vanwege de grootte van de groep opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen ($n = 5$).

Hoofdstuk 3. Resultaten

1. Formele beslissingen

1.1 Formele beslissingen over het terugplaatsen van pleegkinderen

Voor de 21 teruggeplaatste pleegkinderen is in de dossiers van Bureau Jeugdzorg Overijssel, locatie Zwolle, gezocht naar formele beslissingen over de terugplaatsing. In tabel 1 is voor de verschillende formele beslissingen te zien of deze wel of niet in dossiers zijn terug gevonden. Er is gezocht naar de volgende formele beslissingen: '1. Besluit Bureau Jeugdzorg over de terugplaatsing', '2. Besluit over de terugplaatsing schriftelijk aan pleegouders', '3. Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming over de voorgenomen terugplaatsing', '4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming' en '5. Beschikking Kinderrechter'.

Voor de meeste formele beslissingen geldt dat deze vaker niet dan wel in de dossiers zijn terug gevonden, met uitzondering van het besluit van Bureau Jeugdzorg. Voor de 21 teruggeplaatste pleegkinderen zouden er in totaal 105 formele beslissingen in de dossiers aanwezig moeten zijn. Er is immers voor ieder kind naar 5 verschillende formele besluiten (tabel 1) gezocht. Er zijn in totaal 35 formele beslissingen teruggevonden. Dit wil zeggen dat 33% van de formele beslissingen in de dossiers van de 21 teruggeplaatste pleegkinderen aanwezig waren. Voor 3 pleegkinderen was er geen enkel formeel besluit in de dossiers teruggevonden.

Tabel 1. *Formele beslissingen over het terugplaatsen van pleegkinderen (n=21)*

Formele beslissingen	Wel	Niet
	<i>n</i>	<i>n</i>
1. Besluit Bureau Jeugdzorg	11	10
2. Besluit schriftelijk aan pleegouders	5	16
3. Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming	7	14
4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming	6	15
5. Beschikking Kinderrechter	6	15
Totaal	35	70

1.2 Formele beslissingen en de aanleiding tot uithuisplaatsing

Er is voor de verschillende formele beslissingen bij teruggeplaatste pleegkinderen gekeken wat het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing was als een besluit (wel of niet) in het dossier terug was te vinden. Voor iedere formele beslissing is gekeken wat het gemiddelde aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing was voor het aantal pleegkinderen waarvan deze beslissing wel in het dossier zat. In tabel 2 zijn deze aantallen te zien. Het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing ligt hoger voor de teruggeplaatste pleegkinderen waarvan het 'Besluit schriftelijk aan pleegouders', 'Besluit bureau Jeugdzorg' en de 'Beschikking kinderrechter' in de dossiers aanwezig was. Het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing ligt iets lager voor de teruggeplaatste pleegkinderen waarvan

de ‘Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming’ en de ‘Toetsing door de Raad voor de kindbescherming’ wel in dossiers aanwezig waren (tabel 2). Voor teruggeplaatste pleegkinderen waarvan ten minste één formele beslissingen wel in de dossiers aanwezig was ligt het totaal gemiddeld aantal aanleidingen een kind uit huis te plaatsen hoger ($M=0.62$) dan voor teruggeplaatste pleegkinderen waarvan geen enkele formele beslissing in de dossiers terug te vinden was ($M=0.31$) (Tabel 2).

Tabel 2. *Het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing bij aan- of afwezigheid van een formele beslissing*

Formele beslissingen	Wel		Niet	
	<i>n</i>	Aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing <i>M</i>	<i>n</i>	Aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing <i>M</i>
1. Besluit Bureau Jeugdzorg	11	5.00	10	4.00
2. Besluit schriftelijk aan pleegouders	5	7.00	16	4.00
3. Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming	7	4.40	14	5.20
4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming	6	4.16	15	4.66
5. Beschikking kinderrechter	6	5.33	15	3.66
Totaal (gemiddelde)	35	0.62	70	0.31

2. Aanleiding tot uithuisplaatsing

2.1 Verschillen in aanleiding tot uithuisplaatsing

In tabel 3⁶ zijn de verschillen in de aanleiding tot uithuisplaatsing voor de teruggeplaatste en niet-verplaatste kinderen te zien. Voor de verschillende aanleidingen tot uithuisplaatsing (‘Gezinsfunctioneren’, ‘Functioneren van vader’, ‘Functioneren van moeder’ en ‘Functioneren kind’) zijn de gemiddelden berekend.

Het gemiddelde aantal aanleidingen op het ‘functioneren van moeder’ is voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen ($M=2.2$) het hoogst. Voor de groep teruggeplaatste kinderen is dit de op een na belangrijkste aanleiding ($M=0.95$) (tabel 3). Wanneer naar de percentages gekeken wordt is te zien dat voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen het functioneren van moeder in 50% van de gevallen een aanleiding is het kind uit huis te plaatsen. Voor teruggeplaatste pleegkinderen was dit voor een kwart (26%) van de kinderen een aanleiding het kind uit huis te plaatsen.

In tabel 3 is verder te zien dat het ‘functioneren van het kind’ voor de groep teruggeplaatste kinderen de belangrijkste aanleiding is. Dit gemiddelde is twee keer zo hoog ($M=1.05$) in vergelijking met het gemiddelde van de groep niet-verplaatste kinderen ($M=0.48$). Ook uit de percentages blijkt dat het functioneren van het kind voor de groep teruggeplaatste kinderen (29%) vaker een aanleiding is het kind uit huis te plaatsen dan bij de niet-verplaatste pleegkinderen (11%).

⁶ In de bijlagen staan in tabel I alle frequenties en percentages voor de verschillende aanleidingen tot uithuisplaatsing.

Voor de groep teruggeplaatste kinderen worden er in totaal gemiddeld 4 aanleidingen genoemd om het kind uit huis te plaatsen ($M=3.95$). Bij de groep niet-verplaatste kinderen zijn er gemiddeld 4.5 aanleidingen om het kind uit huis te plaatsen ($M=4.45$). De groepen zijn door middel van de Mann-Whitney toets met elkaar vergeleken. Hieruit kwam naar voren dat er geen significant verschil is in het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing voor de groepen teruggeplaatste en niet-verplaatste kinderen ($p > .05$).

Tabel 3. *Verschillen in aanleiding tot uithuisplaatsing tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste kinderen*

	Teruggeplaatste kinderen ($n=21$)		Niet-verplaatste kinderen ($n=56$)	
	<i>M</i>	%	<i>M</i>	%
Gezinsfunctioneren	0.86	24	0.70	16
Functioneren vader	0.85	21	1.07	24
Functioneren moeder	0.95	26	2.22	50
Functioneren kind	1.05	29	0.48	11
Totaal gemiddelde:	3.95		4.45	

3. Verschillen in ontwikkeling

3.1 Verschil in ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing

De ontwikkeling bij uithuisplaatsing van teruggeplaatste pleegkinderen en pleegkinderen die in het eerste pleeggezin zijn gebleven is op 7 ontwikkelingsgebieden met elkaar vergeleken. Hiervoor zijn rapportages uit de dossiers over (onder andere) de ontwikkeling op het moment van de uithuisplaatsing gebruikt. In tabel 4 is te zien dat teruggeplaatste pleegkinderen op het moment van de uithuisplaatsing op ongeveer evenveel ontwikkelingsgebieden problemen hebben ($M=1.66$) als niet-verplaatste pleegkinderen ($M=1.75$). Uit de Mann-Whitney toets blijkt ook dat dit geen significant verschil is ($p > .05$). Bij de uithuisplaatsing hebben zowel teruggeplaatste als niet-verplaatste pleegkinderen de meeste problemen als het gaat om de ‘Emotionele ontwikkeling’ (respectievelijk 52 % en 54%). Een groot deel van de niet-verplaatste pleegkinderen heeft daarnaast problemen op de ‘Lichamelijke ontwikkeling’ (40%) en op de ‘Sociale ontwikkeling – functioneren’ (27%). Op het ontwikkelingsgebied ‘Cognitieve ontwikkeling’ hebben deze kinderen het minst problemen (9%). Teruggeplaatste pleegkinderen hebben na de ‘Emotionele ontwikkeling’ het meest problemen op de ‘Sociale ontwikkeling – functioneren’ (29%), ‘Sociale ontwikkeling - omgang met anderen’ (24%) en op de ‘Lichamelijke ontwikkeling’ (24%) Het minst problemen hebben zij als het gaat om de ‘Motorische ontwikkeling’ (tabel 4).

Tabel 4. Aantal kinderen met ontwikkelingsproblemen per ontwikkelingsgebied bij uithuisplaatsing

Ontwikkelingsgebied	Teruggeplaatste kinderen (<i>n</i> =21)		Niet-verplaatste kinderen (<i>n</i> =56)	
	<i>n</i>	% ¹	<i>n</i>	% ¹
1. Lichamelijke ontwikkeling	5	24	22	39
2. Motorische ontwikkeling	3	14	5	9
3. Taalontwikkeling	5	24	10	18
4. Sociale ontwikkeling: omgang met andere kinderen	5	24	11	20
5. Sociaal functioneren	6	29	15	27
6. Emotionele ontwikkeling	11	52	30	54
7. Cognitieve ontwikkeling	4	19	5	9
Totaal gemiddelde (<i>M</i>)	1.66		1.75	

Noot 1. Dit zijn geen uitsluitende criteria

3.2 Verschil in ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen

De problemen op de 7 ontwikkelingsgebieden van teruggeplaatste pleegkinderen na terugplaatsing en de ontwikkeling van niet-verplaatste pleegkinderen in het huidige pleeggezin zijn met elkaar vergeleken. Hiervoor zijn rapportages uit de dossiers gebruikt over de ontwikkeling van het kind na terugplaatsing. Voor de niet-verplaatste pleegkinderen is er naar de meest recente rapportage over hun ontwikkeling in het pleeggezin gezocht.

In tabel 5 is te zien dat teruggeplaatste pleegkinderen gemiddeld op iets minder ontwikkelingsgebieden problemen hebben ($M=1.56$) dan niet-verplaatste pleegkinderen ($M=1.76$). Het gaat hier echter om een minimaal verschil. Uit de Mann-Whitney toets blijkt ook dat dit geen significant verschil is ($p>.05$). Zowel teruggeplaatste als niet-verplaatste pleegkinderen ondervinden op de ‘Emotionele ontwikkeling’ de meeste problemen (respectievelijk 57.1% en 56.4%). Ook op de sociale ontwikkeling zijn er veel problemen. Niet-verplaatste pleegkinderen hebben op de ‘sociale ontwikkeling – omgang met anderen’ (26%) en op de ‘sociale ontwikkeling – functioneren’ (26%) evenveel problemen (tabel 5). Teruggeplaatste kinderen blijken op de ‘Sociale ontwikkeling’ iets vaker problemen te hebben als het gaat om de ‘sociale ontwikkeling – functioneren’ (24%). Voor zowel de niet-verplaatste pleegkinderen als de teruggeplaatste pleegkinderen geldt dat zij het minst problemen hebben als het over de ‘Taalontwikkeling’ gaat (respectievelijk 16% en 2%) (tabel 5).

Tabel 5. Aantal kinderen met ontwikkelingsproblemen per ontwikkelingsgebied na terugplaatsing respectievelijk in eerste/huidig pleeggezin

Ontwikkelingsgebied	Teruggeplaatste kinderen (<i>n</i> =21) ²		Niet-verplaatste kinderen (<i>n</i> =55) ³	
	<i>n</i>	% ¹	<i>n</i> ⁴	% ¹
1. Lichamelijke ontwikkeling	4	19	9	16
2. Motorische ontwikkeling	1	5	10	18
3. Taalontwikkeling	2	2	9	16
4. Sociale ontwikkeling: omgang met andere kinderen	4	19	14	26
5. Sociaal functioneren	5	24	14	26
6. Emotionele ontwikkeling	12	57	31	56
7. Cognitieve ontwikkeling	4	19	12	22
Totaal gemiddelde (<i>M</i>)	1.52		1.75	

Noot 1. Dit zijn geen uitsluitende criteria

Noot 2. Voor de teruggeplaatste pleegkinderen is gekeken naar het totaal aantal vermelde ontwikkelingsproblemen na terugplaatsing.

Noot 3. Voor niet-verplaatste pleegkinderen is gekeken naar het totaal aantal vermelde ontwikkelingsproblemen in het huidig pleeggezin.

Noot 4. Voor één van de niet-verplaatste pleegkinderen ontbreken de gegevens over de ontwikkeling in het eerste/huidige pleeggezin.

3.3 Verschil in ontwikkeling van teruggeplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing en na terugplaatsing en het verschil in ontwikkeling van niet-verplaatste pleegkinderen bij uithuisplaatsing en in het eerste/huidige pleeggezin.

Ook hier zijn de 7 ontwikkelingsgebieden vergeleken. Voor de teruggeplaatste pleegkinderen is in de dossiers gezocht naar rapportages over de ontwikkeling ten tijde van de uithuisplaatsing en na terugplaatsing bij ouders. Voor de niet-verplaatste pleegkinderen is gezocht naar rapportages op het moment van de uithuisplaatsing en de meest recente rapportage over zijn/haar ontwikkeling in het eerste/huidige pleeggezin.

De groep teruggeplaatste pleegkinderen had bij de uithuisplaatsing op ongeveer evenveel ontwikkelingsgebieden (*M*=1.66) (tabel 4) problemen als na terugplaatsing (*M*=1.52) (tabel 5). Voor 1 kind zijn er na terugplaatsing wel problemen op de ‘Emotionele ontwikkeling’ terwijl dit bij de uithuisplaatsing niet zo was. Op de overige ontwikkelingsgebieden zijn de genoemde problemen na terugplaatsing voor 4 kinderen niet meer aanwezig of gelijk gebleven in vergelijking met de problemen vermeld bij de uithuisplaatsing.

De gemiddelde hoeveelheid ontwikkelingsproblemen van niet-verplaatste pleegkinderen bij de uithuisplaatsing (*M*=1.75) (tabel 4) verschilt niet met de gemiddelde hoeveelheid ontwikkelingsproblemen in huidig pleeggezin (*M*=1.76) (tabel 5). Op de lichamelijke ontwikkeling is het aantal niet-verplaatste kinderen met meer dan de helft afgenomen ten opzichte van het moment van de uithuisplaatsing. Op de cognitieve en motorische ontwikkeling is het aantal niet-verplaatste pleegkinderen echter met (meer dan) de helft toegenomen (tabel 4 en 5).

4. Aard van de relatie

4.1 Verschillen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders

Voor de groepen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen is met behulp van 3 variabelen (1. Gedrag ten opzichte van pleegouders, 2. Aard van het contact maken met pleegouders en 3. Zich uiten ten opzichte van pleegouders) gekeken hoe de gehechtheids- en opvoedingsrelatie tussen het teruggeplaatste pleegkind en pleegouders in het eerste pleeggezin was en hoe dit was voor niet-verplaatste kinderen in hun eerste/huidige pleeggezin. Voor deze 3 variabelen zijn 19 items samengenomen. In de dossiers is gezocht naar rapportages over de relatie tussen het teruggeplaatste pleegkind en pleegouders toen het kind in het eerste pleeggezin verbleef. Hetzelfde is voor niet-verplaatste pleegkinderen gedaan, alleen is voor hun het eerste pleeggezin tevens het huidige pleeggezin. Dit maakt de vergelijking gezien de verschillende duur van de pleegzorgplaatsingen wel lastig. In tabel 6⁷ zijn de gemiddelde aantallen vermelde problemen op de drie variabelen te zien.

Als naar de gemiddelden van de drie afzonderlijke variabelen wordt gekeken blijkt dat teruggeplaatste kinderen voornamelijk meer problemen hebben op de variabele 'Zich uiten ten opzichte van pleegouders' ($M=0.90$). Zij hebben op deze variabele twee keer zoveel problemen als niet-verplaatste pleegkinderen ($M=0.48$). Op de overige twee variabelen zijn de verschillen minimaal. Voor de verschillen tussen alle variabelen is uit de Mann-Whitney toets gebleken dat deze niet significant zijn ($p>.05$).

Wanneer alle drie de relatiegebieden samengenomen worden blijkt dat teruggeplaatste kinderen in het eerste pleeggezin op gemiddeld 2.15 relatiegebieden problemen hebben in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders. Niet-verplaatste kinderen hebben in het eerste (en voor hun tevens huidige) pleeggezin op gemiddeld 1.83 relatiegebieden problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders. Dit is iets minder dan teruggeplaatste kinderen. Uit de Mann-Whitney toets blijkt dit geen significant verschil te zijn ($p>.05$).

Tabel 6. Gemiddeld aantal problemen op de verschillende relatiegebieden in het eerste/huidige pleeggezin

	Teruggeplaatste kinderen ($n=20$)¹	Niet-verplaatste kinderen ($n=52$)²
	<i>M</i>	<i>M</i>
1. Gedrag t.o.v. pleegouders	1.05	1.17
2. Aard van het contact maken	0.20	0.17
3. Zich uiten t.o.v. pleegouders	0.90	0.48
Totaal gemiddelde ³	2.15	1.83

Noot 1. Voor één teruggeplaatst pleegkind ontbreken de gegevens.

Noot 2. Voor vier niet-verplaatste pleegkinderen ontbreken de gegevens.

Noot 3. Gemiddelde van het totaal aantal problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie pleegkind - pleegouders

⁷ In de bijlagen staan in tabel II de frequenties en percentages voor de 19 items afzonderlijk.

5. Opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen

5.1 De ontwikkeling van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen

Van de 21 teruggeplaatste pleegkinderen zijn er 5 kinderen opnieuw uit huis geplaatst. Deze 5 kinderen hadden bij de uithuisplaatsing problemen op gemiddeld 1.4 ontwikkelingsgebieden. Van de ontwikkeling in het huidige pleeggezin is van 4 van de 5 kinderen informatie over de ontwikkeling te vinden. Voor 1 kind waren er geen gegevens over het kind in het huidige pleeggezin in het dossier terug te vinden. Opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen ($n=5$) bleken in het huidige pleeggezin op gemiddeld 3.25 ontwikkelingsgebieden problemen hebben, een verdubbeling in vergelijking met het aantal bij de uithuisplaatsing. Ook is het gemiddelde aantal ontwikkelingsproblemen hoger ($M=3.25$) vergeleken met het gemiddeld aantal ontwikkelingsproblemen van nog steeds teruggeplaatste kinderen ($n=16$) ($M=0.93$). De niet-verplaatste pleegkinderen ($n=55$) laten in vergelijking met de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen ook op minder ontwikkelingsgebieden problemen zien ($M=1.76$) (tabel 5).

5.2 De relatie met pleegouders van opnieuw uithuisgeplaatste kinderen

Voor de 5 opnieuw uit huis geplaatste kinderen is gekeken hoe de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders in het eerste pleeggezin was. Deze kinderen hadden in het eerste pleeggezin op gemiddeld 2.80 relatiegebieden problemen (tabel 7). Over de gehechtheids- en opvoedingsrelatie van pleegkind met pleegouders in het huidige pleeggezin is maar van 2 van de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen iets bekend, het is daarom niet zinvol deze gemiddelden met elkaar te vergelijken.

In tabel 7 is te zien dat niet-verplaatste kinderen in het eerste (voor hun tevens huidige) pleeggezin problemen hadden op gemiddeld 1.83 relatiegebieden. Dit is minder dan de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen in het eerste pleeggezin ($M=2.80$). De nog steeds teruggeplaatste ($n=16$) kinderen hadden in het eerste pleeggezin het minst problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders ($M=1.57$). Wanneer naar de gemiddelden van '1. Gedrag t.o.v. pleegouders', '2. Aard van het contact maken met pleegouders' en '3. Zich uiten' wordt gekeken, blijkt dat in het eerste pleeggezin '2. Aard van het contact maken met pleegouders' voor alle drie de groepen het minste aantal problemen oplevert (tabel 7). Daarnaast hebben de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen in het eerste pleeggezin meer problemen op 'Zich uiten' ($M=1.40$) dan de niet-verplaatste pleegkinderen ($M=0.48$) en de nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen ($M=0.57$).

Tabel 7. Gemiddeld aantal problemen op de verschillende relatiegebieden in het eerste pleeggezin van opnieuw uithuisgeplaatste kinderen, nog steeds teruggeplaatste kinderen en niet-verplaatste kinderen

	Opnieuw uithuisgeplaatste kinderen (n=5)	Nog steeds teruggeplaatste kinderen (n=15)¹	Niet-verplaatste pleegkinderen (n=52)²
	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>M</i>
1. Gedrag t.o.v. pleegouders	1.40	0.86	0.17
2. Aard van het contact maken	0.00	0.14	0.17
3. Zich uiten t.o.v. pleegouders	1.40	0.57	0.48
Totaal gemiddelde ³	2.80	1.57	1.83

Noot 1. Voor één teruggeplaatst pleegkind ontbreken de gegevens.

Noot 2. Voor vier niet-verplaatste pleegkinderen ontbreken de gegevens.

Noot 3. Gemiddelde van het totaal aantal problemen in de gehechtheids- en opvoedingsrelatie pleegkind – pleegouders.

5.3 Verschil in het aantal aanwezige formele beslissingen tussen nog steeds teruggeplaatste en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen

Voor de 5 opnieuw uithuisgeplaatste kinderen zijn er 7 formele beslissingen in de dossiers teruggevonden. Voor deze 5 kinderen zouden er in totaal 25 formele beslissingen aanwezig moeten zijn. Er is immers voor ieder kind naar 5 formele besluiten gezocht. Dat er slechts 7 formele besluiten zijn teruggevonden wil zeggen dat 28% van de formele beslissingen in de dossiers van opnieuw uithuisgeplaatste kinderen aanwezig waren (tabel 8). In tabel 8 is per formeel besluit te zien voor hoeveel van de nog steeds teruggeplaatste en voor hoeveel van de opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen ieder besluit is teruggevonden en welk percentage er aanwezig was.

Hoewel het een klein verschil is, is in tabel 8 te zien dat het percentage aanwezige formele beslissingen voor nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen iets hoger is (35%) dan voor opnieuw uithuisgeplaatste kinderen (28%). Dit wil zeggen dat er in dossiers van nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen iets vaker formele beslissingen zijn teruggevonden dan in de dossiers van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen.

Tabel 8. Het aantal aanwezige formele beslissingen in de dossiers van nog steeds teruggeplaatste en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen

Formele beslissingen	Aantal aanwezige besluiten van nog steeds teruggeplaatste kinderen (n = 16)		Aantal aanwezige besluiten van opnieuw uithuisgeplaatste kinderen (n = 5)	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
1. Besluit Bureau Jeugdzorg	8	50	3	60
2. Besluit schriftelijk aan pleegouders	4	25	1	20
3. Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming	6	38	1	20
4. Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming	5	31	1	20
5. Beschikking Kinderrechter	5	31	1	20
Totaal	28	35	7	28

Hoofdstuk 4. Conclusies en discussie

1. Conclusies

In het onderhavige onderzoek is gekeken naar het proces van de terugplaatsing van pleegkinderen en de invloed van de terugplaatsing op de ontwikkeling van deze kinderen. Ten eerste is onderzocht in hoeverre formele beslissingen over het terugplaatsen terug te vinden waren in de dossiers van Bureau Jeugdzorg. Hieruit kwam naar voren dat het ‘Besluit schriftelijk aan pleegouders’, ‘Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming’, ‘Toetsing door de Raad voor de Kinderbescherming’ en de ‘Beschikking kinderrechter’ slechts in eenderde van de dossiers van de 21 teruggeplaatste kinderen werden teruggevonden. Alleen het ‘Besluit Bureau Jeugdzorg’ over de terugplaatsing werd ongeveer in de helft van de gevallen wel teruggevonden.

De terugplaatsingen die in het onderhavige onderzoek zijn meegenomen zijn allemaal tot 1 januari 2012. Het bleek dat slechts een kwart van de terugplaatsingen door de kinderrechter getoetst waren. Met het aannemen van een motie door de Twee Kamer zullen terugplaatsingen vanaf 2012 hopelijk allemaal door de kinderrechter getoetst gaan worden. Op deze manier zal er meer aandacht zijn voor de wenselijkheid van de terugplaatsing, de belangen van het kind en is er controle op het besluiten van Bureau Jeugdzorg.

Uit onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg (2010) kwam naar voren dat terugplaatsingen in tweederde van de gevallen niet door de Raad voor de Kinderbescherming getoetst werden. In het huidige onderzoek komen vergelijkbare resultaten naar voren: in bijna driekwart van de gevallen (71%) worden terugplaatsingen niet door de Raad voor de Kinderbescherming getoetst. Dat het ‘Besluit schriftelijk aan pleegouders’ van Bureau Jeugdzorg over de terugplaatsing ook maar in iets meer dan een kwart van de gevallen is teruggevonden wil zeggen dat de meeste pleegouders waarschijnlijk geen kans hebben gehad formeel bezwaar te maken tegen de terugplaatsing.

Naast de aan- of afwezigheid van de formele beslissingen is er ook gekeken of er een verband is met de aanleiding tot uithuisplaatsing. Opmerkelijk was dat veel pleegkinderen uit de onderzoeksgroep bij de uithuisplaatsing afkomstig waren uit een instabiele opvoedingssituatie. Zo was er geen enkele ouder uit de onderzoeksgroep getrouwd en woonde slechts tweederde van de moeders zelfstandig op het moment van de uithuisplaatsing. Ook was het opvallend dat bijna een kwart van de gezinnen geen hulpverlening voor de uithuisplaatsing van het kind had gehad.

Hoewel de verschillen klein zijn is de tendens dat voor teruggeplaatste kinderen waarvan ten minste één formele beslissing wel in de dossiers aanwezig was er gemiddeld iets meer aanleidingen zijn om het kind uit huis te plaatsen vergeleken met pleegkinderen waarvan de formele beslissingen helemaal niet in de dossiers aanwezig waren. Mogelijk is het voor de pleegkinderen waarbij meer aanleidingen tot uithuisplaatsing zijn meer van belang om de formele beslissingen bij terugplaatsing op orde te hebben (aangezien de problematiek mogelijk complexer is) en wil Bureau Jeugdzorg in deze gevallen ook dat anderen over de terugplaatsing mee beslissen (Raad voor de Kinderbescherming,

kinderrechter). De Raad voor de Kinderbescherming hoort echter, net als de kinderrechter altijd te toetsen.

Uit de verschillen in aanleidingen tot uithuisplaatsing van teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen blijkt dat voor beide groepen het functioneren van moeder (met name pedagogische onmacht) in de veel gevallen de aanleiding is het kind uit huis te plaatsen. Voor niet-verplaatste pleegkinderen bleek het functioneren van moeder echter vaker een aanleiding te zijn (50% van de kinderen) dan voor teruggeplaatste pleegkinderen (26% van de kinderen). Na het functioneren van moeder is het functioneren van vader (pedagogische onmacht en alcoholverslaving) voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen de belangrijkste aanleiding. Dit is in overeenstemming met eerder onderzoek van Van den Bergh & Weterings (2010), zij vonden dat pedagogische onmacht van vader, moeder en psychische problematiek van moeder de voornaamste aanleidingen waren het kind uit huis te plaatsen. Volgens Van Dam & Ten Haaf (1999) maar ook volgens Van den Bergh & Weterings (2010) is de ontwikkeling van het kind in weinig gevallen een aanleiding. Uit de resultaten van het onderhavige onderzoek bleek dit voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen inderdaad de minst belangrijke aanleiding te zijn (11%). Bij de groep teruggeplaatste kinderen was het functioneren van het kind echter in 29% van de gevallen een aanleiding het kind uit huis te plaatsen. Een opmerkelijk resultaat gezien de uitkomsten van eerdere onderzoeken, maar ook vanwege het nauwelijks afnemen van de ontwikkelingsproblemen van teruggeplaatste pleegkinderen in het pleeggezin (op de ontwikkeling wordt later verder in gegaan). De terugplaatsing is hierdoor moeilijk te verklaren. Logischerwijs worden kinderen waarvan het functioneren van het kind een belangrijke aanleiding is het kind uit huis te plaatsen en waarvan de ontwikkelingsproblemen nauwelijks zijn afgenomen juist niet teruggeplaatst. Een verklaring zou kunnen zijn dat de ouders van deze kinderen in de periode voor en tijdens de uithuisplaatsing niet voldoende in staat waren met de problemen van het kind om te gaan maar daar gedurende de uithuisplaatsing aan hebben gewerkt. Schijnbaar acht Bureau Jeugdzorg deze ouders nu wel in staat met de problematiek van hun kinderen om te gaan. Het strookt echter niet met het principe dat het belang van het kind voorop staat. Uit onderzoek van de Nederlandse gezinsraad (2001) kwam al naar voren dat de ontwikkeling van het kind bij het besluit tot terugplaatsing maar een kleine rol speelt. Dit lijkt het onderhavige onderzoek te bevestigen.

Wanneer naar het totale aantal aanleidingen tot uithuisplaatsing wordt gekeken valt op dat er voor de groep niet-verplaatste pleegkinderen gemiddeld iets meer aanleidingen zijn om een kind uit huis te plaatsen. Mogelijk is de thuissituatie van deze kinderen gecompliceerder en is er sprake van meer problematiek waardoor deze kinderen niet teruggeplaatst zijn. Het gemiddeld aantal aanleidingen tot uithuisplaatsingen verschilde echter niet significant tussen de groepen waardoor er geen duidelijke conclusies getrokken kunnen worden.

Ook de ontwikkeling tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen is vergeleken. Het bleek dat de ontwikkeling van deze twee groepen op het moment van de uithuisplaatsing weinig tot niet van elkaar verschilde. Emotionele problemen kwamen bij de uithuisplaatsing bij de helft van

kinderen voor. Een kwart tot eenderde van de kinderen had last van sociale problemen (functioneren en omgang met anderen). Een kwart van de teruggeplaatste pleegkinderen en 40% van de niet-verplaatste pleegkinderen hadden problemen in de lichamelijke ontwikkeling.

De ontwikkeling van teruggeplaatste pleegkinderen na terugplaatsing en de ontwikkeling van niet-verplaatste pleegkinderen in het eerste/huidige pleeggezin verschilde ook weinig van elkaar. Beide groepen hadden de meeste problemen op sociaal-(functioneren en omgang anderen) en emotioneel gebied. In vergelijking met het moment van de uithuisplaatsing zijn de ontwikkelingsproblemen voor teruggeplaatste pleegkinderen nauwelijks afgenomen.

Hoewel het gemiddelde aantal ontwikkelingsproblemen voor niet-verplaatste pleegkinderen gelijk is gebleven, is het aantal kinderen met ontwikkelingsproblemen op de lichamelijke ontwikkeling met de helft afgenomen. Op de cognitieve ontwikkeling is het aantal niet-verplaatste pleegkinderen echter met de meer dan de helft toegenomen. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat problemen op cognitief gebied nu pas opgemerkt worden door pleegouders en school. Uit de verkregen gegevens komt naar voren dat de ontwikkelingsproblemen voor niet-verplaatste pleegkinderen in het eerste/huidige pleeggezin gelijk zijn gebleven. Hieruit kan echter niet zonder meer de conclusie worden getrokken dat de kinderen in het pleeggezin geen vooruitgang hebben geboekt. De ontwikkelingsproblemen bij komst in het pleeggezin volgens de pleegouders zijn namelijk niet in het onderzoek betrokken. Alleen de rapportages van Bureau Jeugdzorg op het moment van de uithuisplaatsing zijn gebruikt. Dit biedt echter niet hetzelfde inzicht in de ontwikkelingsproblemen die pleegouders rapporteren, zij leven immers met de kinderen samen en zien daarom meer. Ook is het moeilijk de twee groepen met elkaar te vergelijken omdat de duur van de plaatsing verschillende was voor beide groepen. Niet-verplaatste kinderen zaten gemiddeld twee jaar langer in een pleeggezin dan de teruggeplaatste pleegkinderen waardoor het moeilijk is eenduidige resultaten te verkrijgen.

De uitkomsten over de ontwikkeling van pleegkinderen van het onderhavige onderzoek zijn vergelijkbaar met uitkomsten van eerder onderzoek. Uit diverse onderzoeken kwam al naar voren dat sociale- en emotionele problemen het meeste bij deze kinderen voorkomen en langduriger zijn van aard (Van den Bergh & Weterings, 2010; Duijn, 2009; Weterings et al., 1998; Benoist, 2009).

Naast verschillen tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen in de ontwikkeling, is er ook naar verschillen in de aard van de gehechtheids- en opvoedingsrelatie tussen pleegkind en pleegouders in het eerste pleeggezin gekeken. Het was opmerkelijk hoe weinig geschreven was over de relatie met pleegouders. Er worden maar in weinig gevallen problemen genoemd waardoor eraan getwijfeld kan worden of deze aantallen wel een reëel beeld schetsen. Ook was het opmerkelijk hoe weinig informatie er überhaupt over pleegouders in de dossiers werd teruggevonden. Dit blijkt onder andere uit de leeftijd van pleegouders, deze was slechts in zestien gevallen bekend.

Uit de aantallen van het onderhavige onderzoek blijkt dat teruggeplaatste pleegkinderen in het eerste pleeggezin, hoewel niet significant, op iets meer relatiegebieden problemen hebben dan niet-verplaatste kinderen. Zij hadden met name meer problemen als het gaat over zich uiten ten opzichte

van pleegouders. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat het voor het kind en pleegouders moeilijker was een gehechtheidsrelatie aan te gaan gezien het onzekere perspectief van de plaatsing. Het zou kunnen dat pleegouders al op de hoogte waren van een terugplaatsingstraject. Uit onderzoek van Ponanciano (2010) is gebleken dat pleegmoeders sensitiever waren (een belangrijke voorwaarde voor het vormen van een gehechtheidsrelatie) wanneer zij wisten dat de pleegzorgplaatsing langdurig van aard was. Dit belemmerde de pleegouders van het onderhavige onderzoek mogelijk in het aangaan van een gehechtheids- en opvoedingsrelatie met hun pleegkind.

Tot slot was er in het onderhavige onderzoek ook aandacht voor opnieuw uithuisgeplaatste kinderen. Een kwart van de teruggeplaatste pleegkinderen werd opnieuw uithuisgeplaatst. Voor deze kinderen kan gesteld worden dat de terugplaatsing een pedagogisch onjuiste beslissing is geweest. Dit blijkt ook als naar hun ontwikkeling gekeken wordt. Deze vijf kinderen bleken in hun huidige pleeggezin in vergelijking met het moment van uithuisplaatsing op twee keer zoveel ontwikkelingsgebieden problemen te hebben. Het is echter niet te zeggen dat de terugplaatsing op zich hiervoor gezorgd heeft. De vele verplaatsingen en de onzekerheid kunnen ook de reden zijn van de toename van de problemen.

De opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen hadden ook vergeleken met de ontwikkeling van nog steeds teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen op meer ontwikkelingsgebieden problemen. In het onderzoek van Lloyd en Bart (2011) komt naar voren dat pleegkinderen met wisselende woonplekken en meer onzekerheid over het perspectief van hun plaatsingen een grotere kans op ontwikkelingsproblemen hebben. Waarschijnlijk speelt dit bij de opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen van het onderhavige onderzoek ook een rol.

Verder is het opvallend dat van de vijf opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen er slechts één weer in zijn oude pleeggezin is teruggeplaatst. Ook viel op dat drie van de vijf opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen teruggeplaatst waren bij hun alleenstaande moeder. Dankaart (2011) vond in haar onderzoek dat terugplaatsingen bij alleenstaande moeders vaker tot problemen leidden. Dit duidt op een risicofactor die het slagen van een terugplaatsing zou kunnen bemoeilijken.

Tevens is er voor de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen naar de aard van de gehechtheids- en opvoedingsrelatie met pleegouders gekeken. Deze kinderen bleken ten tijde van het eerste pleeggezin iets meer problemen met pleegouders te hebben dan niet-verplaatste kinderen en nog steeds teruggeplaatste kinderen. De problemen in de gehechtheids- opvoedingsrelatie van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen kunnen helaas niet met de problemen in de relatie tussen pleegkind en pleegouders van het huidige pleeggezin vergeleken worden. Er was hierover te weinig informatie in de dossiers teruggevonden.

Verder is er ook nog naar de formele beslissingen van opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen gekeken. Hier viel op dat de formele besluiten voor zowel nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen als voor opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen weinig in de dossiers aanwezig waren (respectievelijk 28% en 35%). De tendens daarbij was dat de formele besluiten voor opnieuw uithuisgeplaatste

kinderen iets vaker ontbraken dan voor nog steeds teruggeplaatste pleegkinderen. Het niet laten toetsen van de terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming en het niet laten beslissen van de kinderrechter over de terugplaatsing is in dit geval mogelijk nadelig geweest voor de opnieuw uithuisgeplaatste kinderen. Wanneer naast Bureau Jeugdzorg anderen hadden meebeslist was het voor deze kinderen misschien niet tot een terugplaatsing en een daaropvolgende uithuisplaatsing gekomen. Het is zaak dat de verschillende instanties samenwerken om te voorkomen dat deze kinderen meerdere verplaatsingen moeten meemaken.

2. Beperkingen van het onderzoek

De grootte van de groepen is een minder sterk punt van het onderzoek. Vooral de groepen teruggeplaatste ($n=21$) en opnieuw uithuisgeplaatste pleegkinderen ($n=5$) waren erg klein. De interpretatie van de resultaten dient daardoor met voorzichtigheid te gebeuren. Zoals in de conclusie is terug te lezen, is het moeilijk de ontwikkeling en de gehechtheids- en opvoedingsrelatie van de groepen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen te vergelijken. De gemiddelde duur van de plaatsing is voor niet-verplaatste kinderen immers twee jaar langer waardoor er niet twee gelijke situaties vergeleken kunnen worden. Ook hier dient bij de interpretatie van de gegevens rekening mee te worden gehouden.

3. Aanbevelingen

Allereerst is het aan te bevelen bij terugplaatsingen de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechter nauwgezetter te laten toetsen om te voorkomen dat het kind na een terugplaatsing weer opnieuw uit huis wordt geplaatst en zo met veel onzekerheid en wisselende woonplekken te maken krijgt. Met het aannemen van een motie door de Tweede Kamer (2012) om de kinderrechter standaard mee te laten beslissen is al een verbetering in het beleid gekomen.

Daarnaast geeft het onderhavige onderzoek aandachtspunten voor beleid ten aanzien van het terugplaatsen van pleegkinderen. Door het veelal ontbreken van informatie over de formele en juridische gang van zaken met betrekking tot de terugplaatsing is niet inzichtelijk of en zo ja welke 'stem' pleegouders hebben in het beleid, zeker als zij het kind al jaren hebben opgevoed. Eventueel kan op deze wijze zicht verkregen worden op de mate waarin zorgvuldige besluitvoering heeft plaatsgevonden.

Ook bevestigen de uitkomsten van het onderhavige onderzoek wederom dat veel pleegkinderen ontwikkelingsproblemen laten zien. Het is aan te bevelen deze pleegkinderen en hun pleegouders extra te ondersteunen om met deze problemen om te gaan of om hieraan te werken. Om deze kinderen en hun pleegouders te ondersteunen is het echter wel van belang dat er meer informatie over pleegouders en het pleeggezin in de dossiers te vinden is. In het onderhavige onderzoek bleek dat deze informatie soms erg minimaal was.

Tot slot is ook een vervolgonderzoek naar teruggeplaatste pleegkinderen met grotere onderzoeksgroepen zeer aan te bevelen. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar deze groep pleegkinderen terwijl het om een groep kwetsbare kinderen gaat. In een toekomstig onderzoek zou het daarnaast zinvol zijn om na te gaan of het terugplaatsen van pleegkinderen bij alleenstaande moeders inderdaad een risicofactor is die het slagen van een terugplaatsing bemoeilijkt. De hoeveelheid ontwikkelingsproblemen van opnieuw uithuisgeplaatste kinderen uit het onderhavige onderzoek geven aan hoe belangrijk het is dat er meer zicht komt op dergelijke risicofactoren.

Een vervolgonderzoek naar teruggeplaatste pleegkinderen met het Pedagogisch Singalerings Instrumentarium (PSI) biedt mogelijk meer inzichten. Pleegouders en ouders kunnen dan zelf vertellen over de ontwikkelingsproblemen van het kind en over problemen in de relatie tussen (pleeg)ouder en kind. Zo komt er meer zicht op de ervaringen van pleegouders en ouders wanneer sprake is van een terugplaatsing.

Literatuurlijst

- Ahmad, A., & Mohamad, K. (1996). The socioemotional development of orphanages and traditional foster care in Iraqi Kurdistan. *Child abuse & Neglect*, 20 (12), 1161-1173.
- Bartelink, C. (2011). *Uithuisplaatsing: Wat werkt?*. Verkregen op 30 juni, 2012, van http://www.nji.nl/nji/dossierDownloads/Watwerkt_Uithuisplaatsing.pdf.
- Boer, C. (2012). *Een onderzoek naar de verschillen in ontwikkeling tussen herhaald verplaatste pleegkinderen en niet-herhaald verplaatste pleegkinderen* (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Benoist, V. (2009). *Hechtings- en opvoedingsrelatie*. (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Bessel, S. (2011). Participation in decision-making in out-of-home care in Australia: What do young people say?. *Children and youth services review*, 33(4), 496-501.
- Biehal, N. (2007). Reuniting Children with their Families: Reconsidering the Evidence on Timing, Contact and Outcomes. *British Journal of Social Work*, 37, 807-823.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Londen: Tavistock/Routledge.
- Bouw, A., & Van Dijk, L. (2002). *Verantwoord beslissen. Besluitvorming binnen de gezinsvoogdij*. Amsterdam, Nederland: Uitgeverij SWP.
- Bureau Jeugdzorg Utrecht Jeugdbescherming (2006). *Criteria voor de voorkoming van uithuisplaatsing*. Verkregen op 20 september, 2012, van http://blackboard.leidenuniv.nl/@/@/2BD82272B4BB48358B32303EB95D8CB2/courses/1/MPPZ-PED1112FSW/content/_2002231_1/Criteria%20uhp%20en%20terugplaatsing%20BJZ%202006.pdf.
- Carlson, V. (1998). A prospective longitudinal study of disorganized/disoriented attachment. *Child Development*, 69, 1108-1128.
- Cicchetti, D., & Carlson, V. (1989). *Child maltreatment: Theory and research on the causes and consequences of child abuse and neglect*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cole, S. A. (2005). Infants in foster care: Relational and environmental factors affecting attachment. *Journal of Reproductive and Infant psychology*, 23(1), 43-61.
- Dankaart, K. (2011). *Besluitvorming en het beëindigen van pleeggezinplaatsingen*. (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- De Vocht, A. (2005). *Basishandboek: SPSS 16*. Utrecht, Nederland: Bijleveld Press.
- Dozier, M. Stoval, K. C., Albus, K. E., & Bates, B. (2001). Attachment for infants in foster care: The role of caregiver state of mind. *Child Development*, 71, 1467-1477.
- Inspectie jeugdzorg (2010). *De toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming bij beslissingen tot terugplaatsing naar huis. Onderzoek naar de doorgevoerde verbeteringen*. Utrecht, Nederland.
- Jeugdzorg Nederland (2011). *Brancherapportage jeugdzorg*. Utrecht, Nederland: Jeugdzorg Nederland.

- Juffer, F. (2010). 'Beslissingen over kinderen in problematische opvoedingssituaties'. Den-Haag, Nederland: Raad voor de rechtspraak.
- Peuchen, E. (2012). *Een kind in de pleegzorg: ontwikkeling, relaties en terugplaatsing*. (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Pleegzorg Nederland. (2010). *Factsheet pleegzorg 2010*. Verkregen op zaterdag 29 september, 2012 van https://www.pleegzorg.nl/mediauploads/nieuws/factsheet_pleegzorg_2010_def.pdf
- Kotsopoulos, M. D., Walker, S. W., Copping, W., Cote, A., & Chryssoula, S. (1993). A psychiatric follow-up study of adoptees. *Canadian journal of psychiatry*, 38, 391-396.
- Lamb, M. E., Gaensbauer, T. J., Malkin, C. M., & Schultz, L. A. (1985). The effects of child maltreatment of security of infant-adult attachment. *Infant Behavior & Development*, 8, 35-45.
- Lau, A. S., Litrownik, A. J., Newton, R. R., & Landsverk, J. (2003). Going home: The complex effects of reunification on internalizing problems among children in foster care. *Journal of abnormal child psychology*, 31(4), 345-359.
- Lawrence, C. R., Carlson, E. A., & Egeland, B. (2006). The impact of foster care on development. *Development and psychopathology*, 18, 57-56.
- Leslie, L. K., Gordon, J. N., Ganger, W., & Gist, K. (2002). Developmental delay in young children in child welfare by initial placement type. *Infant Mental Health Journal*, 23, 496-516.
- Lloyd, E. C., & Barth, R. P. (2011). Developmental outcomes after five years for foster children returned home, remaining in care, or adopted. *Children And Youth Services Review*, 33(8), 1383-1391.
- Mouissie, J. (2006). *Het pleegkind in ontwikkeling*. (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Nederlandse Gezinsraad (2001). *Thuisplaatsing van pleegkinderen: Een onderzoek naar de thuisplaatsing van pleegkinderen na langdurige uithuisplaatsingen in het kader van ondertoezichtstelling*. Verkregen op 15 augustus, 2012, van [http://www.e-quality.nl/assets/e-quality/publicaties/Thuisplaatsing%20van%20pleegkinderen%20\(digitale%20versie\).pdf](http://www.e-quality.nl/assets/e-quality/publicaties/Thuisplaatsing%20van%20pleegkinderen%20(digitale%20versie).pdf).
- Nederlands Jeugd instituut (2012) *Wat werkt in de pleegzorg*. Verkregen op vrijdag 27 april, 2012 van <http://www.nji.nl/smartsite.dws?id=116728>.
- Oswald, S. H., Heil, K., & Goldbeck, L. (2010). History of maltreatment and mental health problems in foster children: A review of the literature. *Journal of Pediatric Psychology*, 35(5), 462-472.
- Ponciano, L. (2010). Attachment in foster care: The role of maternal sensitivity, adoption, and foster mother experience. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 27(2), 97-114.
- Quik-Schuijt, N. (2010). Het juridisch kader van een pleeggezinplaatsing. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (p. 114-131). Assen, Nederland: Koninklijke van Gorcum BV.
- Shaw, T. V. (2010). Reunification from foster care: Informing measures over time. *Children and Youth Services Review*, 32(4), 475-481.

- Strijker, J. (2009). *Kennisboek pleegzorg*. Utrecht, Nederland: STILI NOVI.
- Strijker, J., & Zandberg, T. (2001). *Matching in de pleegzorg. Hulpvraag versus aanbod*. Amsterdam, Nederland: SWP.
- Taussig, H. N., Clyman, R. B., & Landsverk, J. (2001). Children Who Return Home From Foster Care: A 6-Year Prospective Study of Behavioral Health Outcomes in Adolescence. *Pediatrics*, 108(1), 1-7.
- Tavecchio, L. W. C., & Van IJzendoorn, M. H. (1984) Niet alle banden binden even vast. De gehechtheidstheorie van John Bowlby. *Psychologie*, 3, 18-25.
- Van Dam, C., & Ten Haaf, N. (1999). *Besluitvorming bij uithuisplaatsing: een evaluatieonderzoek naar het functioneren van een instrument om de kwaliteit van besluitvorming bij uithuisplaatsing te verbeteren*. Utrecht, Nederland: Uitgeverij SWP.
- Van den Bergh, P. M., & Weterings, A. M. (2007). *Pleegzorg, jeugdzorg voor het kind: Pedagogische besluitvorming bij uithuisplaatsing*. Utrecht, Nederland: Agiel.
- Van den Bergh, P. M., & Weterings, A. M. (2010). *Dossieronderzoek Pleeggezinplaatsingen 2009 bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam en Bureau Jeugdzorg Overijssel*. Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Van Duijn, H. J. H. (2009). *Groeien in een pleeggezin* (Masterthesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Van IJzendoorn, M. H. (1994). *Gehechtheid van ouders en kinderen*. Houten/ Zaventem, Nederland: Bon Staflee van Loghum.
- Van IJzendoorn, M. H. (2008). *Opvoeding over de grens*. Leiden, Nederland: Boom academic.
- Van IJzendoorn, M. H. (2010). Gehecht aan pleegouders. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief* (p. 14-23). Assen, Nederland: Koninklijke van Gorcum BV.
- Weterings, A. M., Bloemberg, W. A. Pruijs, H., & Pool, W. (1998). De ontwikkeling van kinderen in pleeggezinnen. Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Weterings, A.M. & Bergh, van den, P.M. (2008). Informatie over het PSI: Pedagogisch SignaleringsInstrumentarium. Leiden: Universiteit Leiden, Afdeling Orthopedagogiek.
- Wulczyn, F. (2004). Family reunification. *Children, Families and Foster Care*, 14(1), 95-113.
- Zaal, S., Boerhave, M., & Koster, M. (2009). *Hechting, basisveiligheid en basisvertrouwen: Begeleiding en behandeling*. Verkregen op vrijdag 2 juli, 2012 van http://www.cordaan.nl/2637/3483/34158/boekje_hechting_2009.pdf.

Bijlage 1 – Tabellen

Tabel I. *Verschillen in aanleiding tot uithuisplaatsing tussen teruggeplaatste en niet-verplaatste pleegkinderen*

	Teruggeplaatste kinderen (<i>n</i> = 21)		Niet-verplaatste kinderen (<i>n</i> = 56)	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Gezinsfunctioneren				
Mishandeling	5	24	8	14
Seksueel misbruik	5	24	2	4
Verwaarlozing	7	33	17	30
Huiselijk geweld	1	5	12	21
Gemiddelde (<i>M</i>)	0.86	24	0.70	16
Functioneren vader				
Pedagogische onmacht	7	33	27	48
Alcoholverslaving	2	10	10	18
Drugsverslaving	0	0	7	13
Verstandelijke beperking	1	5	0	0
Opname ziekenhuis	0	0	1	2
Gevangenis	2	10	3	5
Psychologische problematiek	2	10	5	9
Psychiatrische problematiek	2	10	6	11
Gemiddelde (<i>M</i>)	0.85	21	1.07	24
Functioneren moeder				
Pedagogische onmacht	2	10	48	86
Alcoholverslaving	2	10	11	20
Drugsverslaving	1	5	15	27
Verstandelijke beperking	2	10	3	5
Opname ziekenhuis	0	0	2	4
Gevangenis	1	5	0	0
Psychologische problematiek	6	29	21	38
Psychiatrische problematiek	6	29	24	43
Gemiddelde (<i>M</i>)	0.95	26	2.2	50
Functioneren kind				
Opstandig	5	24	5	9
Agressief	0	0	0	0
Onhandelbaarkind	3	14	3	5
Delinquent	0	0	0	0
Cognitieve problemen	1	5	3	5
Verstandelijke beperking	0	0	1	2
Emotionele problemen	6	29	7	13
Gedragsproblemen kind	7	33	8	14
Loverboycircuit	0	0	0	0
Gemiddelde (<i>M</i>)	1.05	29	0.48	11
Totaal gemiddelde	3.95		4.45	

Noot 1. Dit zijn geen uitsluitende criteria.

Noot 2. Bij 'Mishandeling' zijn aangetoond en vermoeden bij elkaar genomen

Tabel II. *Gesignaleerde problemen in de relatie tussen het niet-verplaatste pleegkind en pleegouders (n = 56) en het teruggeplaatste pleegkind en pleegouders (n = 21) in het eerste pleeggezin*

Relatiegebieden	Niet-verplaatste kinderen (n = 52)		Teruggeplaatste kinderen (n = 20)	
	n	%	n	%
<i>Gedrag</i>				
Zich niet laten gezeggen	11	21	5	24
Niet accepteren van gezag	3	6	0	0
Vreemd gedrag	5	10	3	14
Opstandig/recalcitrant gedrag	13	25	7	33
Agressief	5	10	0	0
Vraagt extra aandacht	20	39	5	24
Anders, bv. Hyperactief	4	8	1	5
<i>Aard van contact maken</i>				
Zoekt geen contact	2	4	2	10
Zoekt geen lichamelijk contact	1	2	0	0
Weert af	0	0	1	5
Allemansvriendje	4	8	1	5
Seksueel uitdagend	1	2	0	0
Anders, bv. Ambivalent	1	2	0	0
<i>Zich uiten</i>				
Uit zich nauwelijks	4	8	4	19
Vlak	3	6	1	5
Je weet niet wat in hem/haar omgaat	6	12	5	24
Zomaar driftbuien	8	15	5	24
Onvoorspelbaar	1	2	3	14
Anders, bv. Huilbuien	3	6	0	0

Noot 1. Dit zijn geen uitsluitende criteria.

Noot 2. Bij teruggeplaatste kinderen ontbraken de gegevens van één kind. Bij niet verplaatste kinderen ontbraken gegevens van vier kinderen.

Noot 3. De gegevens van de niet-verplaatste kinderen en de opmaak van de tabel zijn overgenomen van E. Peuchen (2012).

Bijlage 2 – Overzicht frequenties gehele onderzoeksgroep (N= 105)

Dit overzicht is samengesteld door Nathalie Visser, Elsa Peuchen en Chantal Boer op 14-09-2012.

Variabele	Antwoordmogelijkheden	Frequenties
<i>Algemene gegevens</i>		
Sexe kind	Jongen	55
	Meisje	50
Leeftijd kind per 31-12-11 in jaren	Numeriek gemiddelde	6.51
Leeftijd vader per 31-12-11 in jaren	Numeriek gemiddelde	49.10
Leeftijd moeder per 31-12-11 in jaren	Numeriek gemiddelde	33.66
Gezag bij de vader (P)	Nee	62
	Ja	2
	Nvt	41
	Onbekend	0
Gezag bij de moeder (M)	Nee	23
	Ja	43
	Nvt	39
	Onbekend	0
Gezag bij beide ouders (P+M)	Nee	67
	Ja	36
	Nvt	2
	Onbekend	0
Ontheffing P	Nee	97
	Ja	8
Ontheffing M	Nee	87
	Ja	18
Zijn ouders gehuwd?	Nee	103
	Ja	2
Wonen ouders samen?	Nee	95
	Ja	10
Vader woont zelfstandig (heden)	Nee	13
	Ja	55
	Nvt	6
	Onbekend	31
Vader woont zelfstandig bij UHP kind	Nee	15
	Ja	60
	Nvt	5
	Onbekend	25
Vader heeft een nieuwe partner	Nee	19
	Ja	13
	Nvt	13
	Onbekend	60
Zo ja, woont P samen?	Nee	9
	Ja	10
	Nvt	26
	Onbekend	60
Moeder woont zelfstandig (heden)	Nee	14
	Ja	79
	Nvt	3
	Onbekend	9
Moeder woont zelfstandig bij UHP kind	Ja	77
	Bij grootouders Pz	1
	Bij grootouder Mz	6
	Bij vrienden	3
	Tehuis voor M en K	2
	Anders	9
	Nvt	1
Onbekend	6	
Moeder heeft een nieuwe partner	Nee	32
	Ja	23

	Nvt Onbekend	10 40
Zo ja, woont M samen?	Nee Ja Nvt Onbekend	24 26 27 38
Heeft P een uitkering?	Nee Ja Nvt Onbekend	32 14 5 54
Heeft M een uitkering?	Nee Ja Nvt Onbekend	18 41 3 43
<i>Uithuisplaatsing</i>		
Kind is in een pleeggezin, tussen 2005-2011 (geweest); datum plaatsing (evt. voor 2005)	Nee Ja	0 105
Is er een VOTS (geweest)?	Nee Ja	86 19
Datum laatste OTS	Er is een OTS Er is geen OTS	105 0
Voorlopige voogdij	Ja Onbekend Nvt	6 0 99
Voogdij bij BJZ	Ja Onbekend Nvt	24 0 81
Voogdij bij pleegouders	Ja Onbekend Nvt	0 0 105
Voogdij bij: anders, nl.	Ja Onbekend Nvt	1 0 104
<i>Aanleiding tot eerste uithuisplaatsing</i>		
Verwaarlozing	Nee Ja	71 34
Mishandeling kind	Nee Ja	89 16
Seksueel misbruik kind	Nee Ja	101 4
Pedagogische onmacht vader (P)	Nee Ja	54 51
Pedagogische onmacht moeder (M)	Nee Ja	13 92
Huiselijk geweld	Nee Ja	79 26
Verslaving drank P	Nee Ja	86 19
Verslaving drank M	Nee Ja	85 20
Verslaving drugs P	Nee Ja	90 15
Verslaving drugs M	Nee Ja	82 23
Verstandelijke beperking P	Nee Ja	103 2
Verstandelijke beperking M	Nee Ja	99 6
Psychologische problematiek P	Nee Ja	93 12
Psychiatrische problematiek P	Nee Ja	95 10
Psychologische problematiek M	Nee Ja	64 41

Psychiatrische problematiek M	Nee	67
	Ja	38
Overlijden P	Nee	103
	Ja	2
Overlijden M	Nee	104
	Ja	1
(Chronische) ziekte P	Nee	105
	Ja	0
(Chronische) ziekte M	Nee	105
	Ja	0
Opname P ziekenhuis/kliniek	Nee	103
	Ja	2
Opname M ziekenhuis/kliniek	Nee	103
	Ja	2
P in gevangenis	Nee	98
	Ja	7
M in gevangenis	Nee	104
	Ja	1
Opstandig gedrag kind	Nee	94
	Ja	11
Agressief kind	Nee	105
	Ja	0
Onhandelbaar kind	Nee	99
	Ja	6
Delinquent gedrag kind	Nee	105
	Ja	0
Cognitieve/schoolproblemen kind	Nee	100
	Ja	5
Verstandelijke beperking kind	Nee	104
	Ja	1
Emotionele problemen kind	Nee	91
	Ja	14
Gedragsproblemen kind	Nee	89
	Ja	16
Loverboycircuit	Nee	105
	Ja	0
Anders	Nee	97
	Ja	8
<i>Hulpverlening</i>		
Is er hulpverlening gestart voor de uithuisplaatsing?	Nee	24
	Ja	81
Zo ja, duur in maanden	Numeriek gemiddelde	32.52
	Nvt	24
	Onbekend	36
Praktisch pedagogische thuishulp (PPT, gezinszorg, IOG, e.d.)	Nee	64
	Ja	41
Zo ja, duur in maanden	Numeriek gemiddelde	16.76
	Nvt	63
	Onbekend	13
<i>Ontwikkeling kind bij uithuisplaatsing</i>		
Lichamelijke ontwikkeling	Wel problemen	33
	Geen problemen	72
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen	104
	Geen problemen	1
Motoriek	Wel problemen	8
	Geen problemen	97
Taalontwikkeling	Wel problemen	19
	Geen problemen	86
Sociaal: omgang met andere kinderen	Wel problemen	19
	Geen problemen	86
Sociaal: functioneren	Wel problemen	26
	Geen problemen	79
Emotionele ontwikkeling	Wel problemen	53
	Geen problemen	52
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen	14
	Geen problemen	91

w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen Geen problemen	5 100
Geen problemen, maar problemen voor ontwikkeling kind werden voorzien	Nee Ja Nvt Onbekend	0 33 72 0
<i>Soort onderwijs</i>		
Onderwijs	Regulier basis Speciaal basis Cluster 3 Cluster 4 Dagbeh/dagverblijf MKD e.d. Anders, nl. Nvt, niet op school Onbekend	31 1 1 0 1 5 0 66 0
<i>Crisisopvang</i>		
Crisisopvang	Geen Wel	95 10
Contact met vader	Nee Ja Nvt Onbekend	6 2 96 1
Contact met moeder	Nee Ja Nvt Onbekend	4 5 95 1
<i>Doel uithuisplaatsing</i>		
Veiligheid beiden aan kind	Nee Ja Onbekend	18 87 0
Structuur bieden aan kind	Nee Ja Onbekend	21 84 0
Gezinssituatie scheppen	0=nee 1=ja 9=onbekend	76 29 0
Ontwikkeling kind bevorderen	Nee Ja Onbekend	42 63 0
Ander doel, namelijk.	Nee Ja Onbekend	100 4 0
<i>Verloop plaatsingen</i>		
Verplaatst na komst in het eerste pleeggezin	Nee Ja	56 49
<i>Eerste pleeggezin verplaatste kinderen (n = 49)⁸</i>		
Perspectief eerste pleeggezin	Opvang Kortverblijf Persp.zoekend Persp.biedend Persp.permanent Anders, nl. Onbekend	2 20 25 1 1 0 0
Duur eerste plaatsing	Numeriek gemiddeld	12.27
Netwerkplaatsing	Nee Ja	30 19
Zo ja, in welk netwerk?	Grootouders Pz Grootouders Mz Familie Vrienden/kennissen Nvt Onbekend	6 6 4 3 28 2
Leeftijd Pp per 31-12-11	Numeriek gemiddeld (n = 5)	54

⁸ Voor de 56 niet-verplaatste kinderen zijn de gegevens alleen bij huidig pleeggezin ingevuld

	Onbekend	44
Leeftijd Pm per 31-12-11	Numeriek gemiddeld ($n = 4$)	50.25
	Onbekend	45
Eigen kinderen pleegouders	Geen	2
	Wel	21
	Onbekend	26
Aantal thuiswonend	Numeriek gemiddeld ($n = 15$)	1.53
	Onbekend	34
Aantal pleegkinderen totaal	Numeriek gemiddeld ($n = 20$)	1.60
	Onbekend	29
<i>Bezoekregeling/contacten vader (P)</i>		
Contact met P	Nee	19
	Ja	30
	Nvt	0
Alleen per telefoon	Nee	27
	Ja	3
	Nvt	19
Bezoek	Bij plo	16
	Bij P	4
	Bij P en plo	1
	Elders, nl.	4
	Bij BJZ	1
	Onbekend	1
	Nvt	19
Frequentie	1xperwk	4
	1xper2wk	4
	1xper1mnd	2
	1xper 6à8wk	3
	1xper3mnd	0
	1xper6mnd	0
	1xper jr	0
	Soms tijdje wel, soms tijdje niet	3
	Anders, nl.	3
	Nvt	22
	Onbekend	8
Begeleide bezoeken	Nee	17
	Ja	15
	Nvt	17
Zo ja, frequentie	Soms	3
	Meestal	1
	(Vrijwel) altijd	4
	Nvt	32
	Onbekend	9
Veranderingen in bezoekregeling vader?	Nee	30
	Ja	7
	Nvt	10
	Onbekend	2
Zo ja, welke frequentie?	Vaker	3
	Minder vaak	3
	Nvt	40
	Onbekend	3
Zo ja, welke aard?	Met logeren	3
	Zonder logeren	2
	Wel bij plo	0
	Wel bij P	0
	Anders, nl.	2
	Nvt	40
	Onbekend	2
<i>Bezoekregeling/contacten moeder (M)</i>		
Contact met M	Nee	2
	Ja	46
	Nvt	0
	Onbekend	1
Alleen per telefoon	Nee	44
	Ja	2
	Nvt	2

	Onbekend	1
Bezoek	Bij plo Bij M Bij M en plo Elders, nl. Bij BJZ Nvt Onbekend	23 10 2 2 6 4 2
Frequentie	1xperwk 1xper2wk 1xper1mnd 1xper 6à8wk 1xper3mnd 1xper6mnd 1xper jr Soms tijdje wel, soms tijdje niet Anders, nl. Nvt Onbekend	19 10 4 0 0 0 0 1 5 4 6
Begeleide bezoeken	Nee Ja Nvt Onbekend	18 25 4 2
Zo ja, frequentie	Soms Meestal (Vrijwel) altijd Nvt Onbekend	7 1 10 21 10
Veranderingen in bezoeksregeling moeder?	Nee Ja Nvt Onbekend	29 16 1 3
Zo ja, welke frequentie?	Vaker Minder vaak Nvt Onbekend	11 2 32 4
Zo ja, welke aard?	Met logeren Zonder logeren Wel bij plo Wel bij M Anders, nl. Nvt Onbekend	5 2 1 1 4 31 5
<i>Ontwikkeling kind eerste pleeggezin</i>		
Lichamelijke ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	15 34
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen Geen problemen	1 48
Motoriek	Wel problemen Geen problemen	5 44
Taalontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	10 39
Sociaal: omgang met andere kinderen	Wel problemen Geen problemen	36 13
Sociaal: functioneren	Wel problemen Geen problemen	16 33
Emotionele ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	30 18
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	5 43
w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen Geen problemen	5 42
<i>Soort onderwijs</i>		
Onderwijs	Regulier basis Speciaal basis Cluster 3	15 3 0

	Cluster 4	0
	Dagbeh/dagverblijf	1
	MKD e.d.	1
	Anders, nl.	0
	Nvt, niet op school	27
	Onbekend	2
<i>Relatie met pleegouders eerste pleeggezin</i>		
Gedrag:		
Zich niet laten gezeggen	Wel problemen	11
	Geen problemen	33
	Onbekend	5
Niet accepteren van gezag	Wel problemen	0
	Geen problemen	44
	Onbekend	5
Vreemd gedrag	Wel problemen	6
	Geen problemen	38
	Onbekend	5
Opstandig, recalcitrant	Wel problemen	14
	Geen problemen	30
	Onbekend	5
Agressief	Wel problemen	2
	Geen problemen	42
	Onbekend	5
Anders	Wel problemen	3
	Geen problemen	41
	Onbekend	5
Aard van contact maken met pleegouders:		
Zoekt geen contact	Wel problemen	6
	Geen problemen	38
	Onbekend	5
Zoekt geen lichamelijk contact	Wel problemen	3
	Geen problemen	41
	Onbekend	5
Weert af	Wel problemen	4
	Geen problemen	44
	Onbekend	5
Allemandsvriendje	Wel problemen	4
	Geen problemen	40
	Onbekend	5
Seksueel uitdagend	Wel problemen	0
	Geen problemen	44
	Onbekend	5
Anders	Wel problemen	1
	Geen problemen	43
	Onbekend	5
Zich uiten:		
Uit zich nauwelijks	Wel problemen	10
	Geen problemen	34
	Onbekend	5
Vlak	Wel problemen	3
	Geen problemen	41
	Onbekend	5
Je weet niet wat in hem omgaat/wat hij voelt	Wel problemen	9
	Geen problemen	35
	Onbekend	5
Zomaar driftbuien	Wel problemen	10
	Geen problemen	34
	Onbekend	5
Onvoorspelbaar	Wel problemen	6
	Geen problemen	38
	Onbekend	5
Anders	Wel problemen	0
	Geen problemen	44
	Onbekend	5
<i>Beëindiging van de eerste plaatsing t.t.v. dossieronderzoek</i>		
<i>Redenen beëindiging pleeggezinplaatsing</i>		

Verblijft het kind 1-1-2012 in hetzelfde pleeggezin?	Nee Ja	49 56
Is de 1 ^e reguliere pleeggezinplaatsing beëindigd?	Nee Ja	56 49
Verandering van perspectief van pleeggezin	Nee Ja Nvt	30 19 56
Indien ja:	- Van opvang naar kortverblijf - Van kortverblijf naar kortverblijf - Van kortverblijf naar perspectiefzoekend - Van kortverblijf naar perspectiefbiedend - Van perspectief zoekend naar perspectiefbiedend - Van perspectiefbiedend naar perspectiefzoekend	0 1 3 6 8 1
Andere opvoedingssituatie	Nee Ja Nvt	18 31 56
Indien ja:	- Gedrag kind te moeilijk voor dit pleeggezin vlg instantie(s) - Gedrag kind te moeilijk vlg pleegouders - Pleeggezin niet adequaat - Naar internaat - Naar gezinshuis - Terugplaatsing van het kind - Anders, nl.	0 3 1 2 1 22 2
<i>Kind is teruggeplaatst (n = 22)</i>		
Is het kind teruggeplaatst	Nee Ja Nvt	27 22 56
Indien ja: Terugplaatsing van kind naar (een van) de ouders, al dan niet met een Nieuwe partner (NP) van de ouder	Naar P Naar P en NP Naar M Naar M en NP Naar P en M Naar ouder(s) en opa/oma Anders, nl.	2 0 14 3 2 1 0
Na terugplaatsing weer UHP (2 ^e UHP)		
Weer uit huis geplaatst?	Nee Ja Nvt	16 6 83
Zo ja, waar is het kind hierna geplaatst?	Naar vorige pleeggezin Ander pleeggezin	1 5
<i>Kind is overgeplaatst uit eerste pleeggezin</i>		
Kind is overgeplaatst	Nee Ja Nvt	22 27 56
Indien ja, waar is hij geplaatst?	Ander pleeggezin Gezinshuis Leefgroep internaat Behandelinternaat Anders, nl. Onbekend	27 0 0 0 0 0
<i>Gegevens over eerste (of huidige) terugplaatsing naar (een van) de ouders (n = 22)</i>		
<i>Besluitvorming eerste terugplaatsing</i>		
Besluit BJZ aanwezig?	Nee Ja	10 12
Besluit schriftelijk aan plo?	Nee Ja	17 5
Melding bij de Raad vd KB?	Nee Ja	14 7

Toetsing door de Raad vd KB?	Nee Ja	16 6
Zo ja, toetsing op basis van dossiers BJZ?	Nee Ja Nvt	0 6 16
Zo ja, toetsing (ook) door eigen onderzoek?	Nee Ja Nvt	5 1 16
Zo ja, anders, nl.	Nee Ja Nvt	4 2 16
Mening Raad vd KB	Eens met Tp Twijfel over tp Niet eens met tp Nvt	6 0 1 15
Beschikking kinderrechter	Nee Ja	15 7
Mening pleegouders	Eens met tp Twijfel overtp Niet eens met tp Mening plo niet vermeld	4 1 1 16
Perspectief van de terugplaatsing	Blijft bij ouder Twijfel/onduidelijk Zal verplaatst worden	16 6 0
<i>Ontwikkeling van het kind na tp bij de ouders</i>		
Lichamelijke ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	4 18
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen Geen problemen	0 22
Motoriek	Wel problemen Geen problemen	1 21
Taalontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	2 20
Sociaal: omgang met andere kinderen	Wel problemen Geen problemen	5 17
Sociaal: functioneren	Wel problemen Geen problemen	6 16
Emotionele ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	13 9
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	4 18
w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen Geen problemen	2 19
Onderwijs	Regulier basis Speciaal basis Cluster 3 Cluster 4 Dagbeh/dagverblijf MKD e.d. Anders, nl. Nvt, niet op school	14 4 0 0 1 2 0 3
<i>Relatie kind-ouders na tp</i>		
Gedrag:		
Zich niet laten gezeggen	Wel problemen Geen problemen Onbekend	4 17 1
Niet accepteren van gezag	Wel problemen Geen problemen Onbekend	1 20 1
Vreemd gedrag	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Opstandig, recalcitrant	Wel problemen Geen problemen Onbekend	8 13 1
Agressief	Wel problemen	1

	Geen problemen Onbekend	20 1
Anders	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Aard van contact maken met ouders:		
Zoekt geen contact	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Zoekt geen lichamelijk contact	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Weert af	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Allemansvriendje	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Seksueel uitdagend	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
Anders	Wel problemen Geen problemen Onbekend	1 21 1
Zich uiten:		
Uit zich nauwelijks	Wel problemen Geen problemen Onbekend	2 19 1
Vlak	Wel problemen Geen problemen Onbekend	2 19 1
Je weet niet wat in hem omgaat/wat hij voelt	Wel problemen Geen problemen Onbekend	4 17 1
Zomaar driftbuien	Wel problemen Geen problemen Onbekend	5 16 1
Onvoorspelbaar	Wel problemen Geen problemen Onbekend	2 19 1
Anders	Wel problemen Geen problemen Onbekend	0 21 1
<i>Contact ex-pleegouders en kind bij terugplaatsing</i>		
Contact met ex-plo bij tp	Nee Ja Onbekend	10 10 2
Zo ja, Frequentie contact kind met ex-pleegouders bij tp, bij ouders en/of bij expleegouders	1xper week 1xper 2 à 4 wk 1xper 2 à 3 mnd 1xper 6 mnd 1xper jaar Onbekend	3 3 2 0 0 2
<i>Huidig internaat, dd 1-1-12 (n = 2)</i>		
Verblijft het kind 1-1-12 in een internaat (leef- of behandelgroep)	Nee Ja	103 ⁹ 2
Zo ja, duur verblijf in mnd – tot 1-1-12	Numeriek gemiddelde	4
Perspectief internaatplaatsing	Blijft in internaat Twijfel/onduidelijk Zal verplaatst worden ander internaat Zal verplaatst worden andere groep Nvt Onbekend	0 2 0 0 0 0

⁹ Deze 103 kinderen worden verder niet meegenomen in de frequenties van huidig internaat.

<i>Ontwikkeling van het kind in internaat</i>		
Informatie over ontwikkeling kind aanwezig	Nee	1
	Ja	1
Lichamelijke ontwikkeling,	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
	Onbekend	1
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
	Onbekend	1
Motoriek	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
	Onbekend	1
Taalontwikkeling	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
Sociaal: omgang andere kinderen	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
Sociaal: functioneren	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
Emotioneel	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
	Onbekend	1
<i>Soort onderwijs in internaat</i>		
Informatie onderwijs internaat aanwezig	Nee	1
	Ja	1
Onderwijs	Regulier basis	0
	Speciaal basis	1
	Cluster 3	0
	Cluster 4	0
	Dagbeh/dagverblijf	0
	MKD e.d.	0
	Anders, nl.	0
	Nvt, niet op school	0
	Onbekend	1
<i>Contact ex-pleegouders en kind in internaat</i>		
Contact met ex-pleegouders	Nee	0
	Ja	1
	Onbekend	1
Zo ja, frequentie	1xperwk	1
	1xper2 a 4wk	0
	1xper2 a 3 mnd	0
	1xper 6 mnd	0
	1xper jr	0
	Nvt	0
	Onbekend	1
<i>Bezoekregeling/contacten in internaat met vader (P)</i>		
Contact met P	Nee	1
	Ja	0
	Onbekend	1
Alleen per telefoon	Nee	0
	Ja	0
	Nvt	1
	Onbekend	1
Bezoek	1xperwk	0
	1xper2wk	0
	1xper1mnd	0
	1xper 6à8wk	0
	1xper3mnd	0

	1xper6mnd 1xper jr Soms tijdje wel, soms tijdje niet Anders, nl. Nvt Onbekend	0 0 0 0 1 1
<i>Bezoekregeling/contacten in internaat met moeder (M)</i>		
Contact met M	Nee Ja Onbekend	0 1 1
Alleen per telefoon	Nee Ja Nvt Onbekend	0 0 1 1
Bezoek	1xperwk 1xper2wk 1xper1mnd 1xper 6à8wk 1xper3mnd 1xper6mnd 1xper jr Soms tijdje wel, soms tijdje niet Anders, nl. Nvt Onbekend	0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 1
<i>Huidig gezinshuis, dd 1-1-12 (n = 1)</i>		
Verblijft kind in een gezinshuis?	Nee Ja	104 ¹⁰ 1
Zo ja, duur verblijf in maanden tot 1-1-12	Numeriek gemiddelde	6
Perspectief gezinshuisplaatsing	Blijft bij gezinshuisouder Twijfel/onduidelijk Zal verplaatst worden Nvt Onbekend	0 0 0 0 1
Leeftijd Gp per 31-12-11	Numeriek gemiddelde	Onbekend
Leeftijd Gm per 31-12-11	Numeriek gemiddelde	Onbekend
Eigen kinderen	Geen Wel	0 1
Aantal thuiswonend	Numeriek gemiddelde	1
<i>Ontwikkeling van het kind in gezinshuis</i>		
Lichamelijke ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	0 1
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen Geen problemen	0 1
Motoriek	Wel problemen Geen problemen	0 1
Taalontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	1 0
Sociaal: omgang met andere kinderen	Wel problemen Geen problemen	1 0
Sociaal: functioneren	Wel problemen Geen problemen	1 0
Emotionele ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	0 1
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	0 1
w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen Geen problemen	0 1
<i>Soort onderwijs</i>		
Onderwijs	Regulier basis Speciaal basis Cluster 3	0 1 0

¹⁰ Deze 104 kinderen worden verder niet meegenomen in de frequenties van huidig gezinshuis.

	Cluster 4	0
	Dagbep/dagverblijf	0
	MKD e.d.	0
	Anders, nl.	0
	Nvt, niet op school	0
	Onbekend	0
<i>Relatie gezinshuisouders-kind</i>		
Gedrag:		
Zich niet laten gezeggen	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Niet accepteren van gezag	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Vreemd gedrag	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Opstandig, recalcitrant	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Agressief	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Anders	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Aard van contact maken met ouders:		
Zoekt geen contact	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Zoekt geen lichamelijk contact	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Weert af	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Allemandvriendje	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Seksueel uitdagend	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Anders	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Zich uiten:		
Uit zich nauwelijks	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Vlak	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Je weet niet wat in hem omgaat/wat hij voelt	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Zomaar driftbuien	Wel problemen	1
	Geen problemen	0
Onvoorspelbaar	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
Anders	Wel problemen	0
	Geen problemen	1
<i>Contact ex-pleegouders en kind in gezinshuis</i>		
Contact met ex-plo	Nee	1
	Ja	0
Zo ja, Frequentie contact kind met expleegouders in internaat en/of bij ex-pleegouders	1xper week	0
	1xper 2 à 4 wk	0
	1xper 2 à 3 mnd	0
	1xper 6 mnd	0
	1xper jaar	0
	nvt	1
	onbekend	0
<i>Contact met vader (P) in gezinshuis</i>		
Contact P	Nee	1
	Ja	0
Alleen telefonisch	Nee	0
	Ja	0
		1
Bezoek in gezinshuis en/of bij vader	Nee	0
	Ja	0
		1
Zo ja, Frequentie contact kind met	1xper week	0

vader in gezinshuis en/of bij vader	1xper 2 wk 1xper mnd 1xper 6 à 8 wk 1xper 3 mnd 1xper jaar soms i tijdje wel, soms tijdje niet Anders, nl. Nvt Onbekend	0 0 0 0 0 0 0 1 0
<i>Contact met moeder (M) in gezinshuis</i>		
Contact M	Nee Ja	0 1
Alleen telefonisch	Nee Ja	1 0
Bezoek in gezinshuis en/of bij vader	Nee Ja	0 1
Zo ja, Frequentie contact kind met moeder in gezinshuis en/of bij moeder	1xper week 1xper 2 wk 1xper mnd 1xper 6 à 8 wk 1xper 3 mnd 1xper 6mnd 1xper jaar Soms tijdje wel, soms tijdje niet Anders, nl. Nvt Onbekend	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1
<i>Huidig pleeggezin per 1-1-2012 (n = 86)¹¹</i>		
Verblijft het kind dd 1-1-12 in een pleeggezin	Nee Ja	19 86
Indien ja, is dit hetzelfde plg als het 1 ^e reguliere plg?	Nee Ja	30 56
Zo ja, duur verblijf huidig pleeggezin in maanden	Numeriek gemiddelde	48.45
Perspectief huidige pleeggezinplaatsing	Blijft bij pleegouders Twijfel/onduidelijk Zal verplaatst worden Onbekend	54 20 8 4
Is huidig pleeggezin een netwerkplaatsing?	Nee Ja	54 32
Hetzelfde netwerk?	Nee Ja Nvt	0 28 58
In welke soort netwerk?	Grootouders Pz Grootouders Mz Familie Vrienden/kennissen Nvt Onbekend	6 11 10 2 56 1
Leeftijd pleegvader	Numeriek gemiddelde (n = 9) Onbekend	45.11 77
Leeftijd pleegmoeder	Numeriek gemiddelde (n = 8) Onbekend	42.63 78
Eigen kinderen pleegouders	Numeriek gemiddelde Onbekend	.92 35
Aantal thuiswonend	Numeriek gemiddelde Onbekend	2.03 51
Aantal pleegkinderen (totaal)	Numeriek gemiddelde Onbekend	1.71 35
<i>Ontwikkeling van het kind in huidig pleeggezin dd 1-1-12</i>		
Lichamelijke ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen	19 65

¹¹ Er missen negentien kinderen in de frequenties van huidig pleeggezin: zestien kinderen die zijn teruggeplaatst en niet opnieuw uit huis zijn geplaatst en drie kinderen die in een internaat of gezinshuis zitten.

	Onbekend	2
w.o. lichamelijke handicap	Wel problemen Geen problemen Onbekend	2 82 2
Motoriek	Wel problemen Geen problemen Onbekend	15 69 2
Taalontwikkeling	Wel problemen Geen problemen Onbekend	20 64 2
Sociaal: omgang met andere kinderen	Wel problemen Geen problemen Onbekend	25 59 2
Sociaal: functioneren	Wel problemen Geen problemen Onbekend	23 61 2
Emotionele ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen Onbekend	49 35 2
Cognitieve ontwikkeling	Wel problemen Geen problemen Onbekend	18 66 2
w.o. verstandelijke beperking	Wel problemen Geen problemen Onbekend	8 76 2
<i>Soort onderwijs</i>		
Onderwijs	Regulier basis Speciaal basis Cluster 3 Cluster 4 Dagbeh/dagverblijf MKD e.d. Anders, nl. Nvt, niet op school Onbekend	46 9 1 0 1 2 0 24 3
<i>Relatie huidige pleegouders – kind</i>		
Gedrag:		
Zich niet laten gezeggen	Wel problemen Geen problemen Onbekend	15 61 10
Niet accepteren van gezag	Wel problemen Geen problemen Onbekend	5 71 10
Vreemd gedrag	Wel problemen Geen problemen Onbekend	7 69 10
Opstandig, recalcitrant	Wel problemen Geen problemen Onbekend	19 57 10
Agressief	Wel problemen Geen problemen Onbekend	8 68 10
Anders	Wel problemen Geen problemen Onbekend	24 53 10
Aard van contact maken met ouders:		
Zoekt geen contact	Wel problemen Geen problemen Onbekend	4 72 10
Zoekt geen lichamelijk contact	Wel problemen Geen problemen Onbekend	2 74 10
Weert af	Wel problemen Geen problemen Onbekend	1 75 10
Allemandsvriendje	Wel problemen	5

	Geen problemen	71
	Onbekend	10
Seksueel uitdagend	Wel problemen	2
	Geen problemen	74
	Onbekend	10
Anders	Wel problemen	1
	Geen problemen	75
	Onbekend	10
Zich uiten:		
Uit zich nauwelijks	Wel problemen	7
	Geen problemen	69
	Onbekend	10
Vlak	Wel problemen	8
	Geen problemen	68
	Onbekend	10
Je weet niet wat in hem omgaat/wat hij voelt	Wel problemen	13
	Geen problemen	63
	Onbekend	10
Zomaar driftbuien	Wel problemen	13
	Geen problemen	63
	Onbekend	10
Onvoorspelbaar	Wel problemen	1
	Geen problemen	75
	Onbekend	10
Anders	Wel problemen	4
	Geen problemen	72
	Onbekend	10
<i>Bezoekregeling/contacten met vader (P)</i>		
Contact met P	Nee	41
	Ja	44
	Onbekend	1
Alleen per telefoon	Nvt	41
	Nee	44
	Ja	0
	Onbekend	1
Bezoek	Bij pleegouders	17
	Bij P	13
	Bij P en pleegouders	2
	Elders, namelijk	5
	Bij BJZ	2
	Nvt	41
	Onbekend	6
Begeleide bezoeken	1xperwk	8
	1xper2wk	12
	1xper1mnd	9
	1xper 6à8wk	3
	1xper3mnd	1
	1xper6mnd	1
	1xper jr	1
	Soms tijdje wel, soms tijdje niet	7
	Anders, nl.	0
	Nvt	41
	Onbekend	3
Zo ja, frequentie	Nee	21
	Ja	20
	Nvt	41
	Onbekend	4
<i>Bezoekregeling/contacten met moeder (M)</i>		
Contact met M	Nee	11
	Ja	73
	Nvt	0
	Onbekend	2
Alleen per telefoon	Nvt	11
	Nee	73
	Ja	0
	Onbekend	2

Bezoek	Bij pleegouders	27
	Bij M	16
	Bij M en pleegouders	3
	Elders, namelijk	6
	Bij BJZ	7
	Nvt	11
	Onbekend	16
Begeleide bezoeken	1xperwk	9
	1xper2wk	19
	1xper1mnd	19
	1xper 6à8wk	6
	1xper3mnd	2
	1xper6mnd	0
	1xper jr	0
	Soms tijdje wel, soms tijdje niet	0
	Anders, nl.	11
	Nvt	11
	Onbekend	9
Zo ja, frequentie	Nee	26
	Ja	42
	Nvt	11
	Onbekend	7
<i>Verplaatsingen</i>		
Aantal verplaatsingen	Numeriek gemiddelde	1.84
Duur	Numeriek gemiddelde	28.46
<i>Leeftijden kind</i>		
Komst eerste pleeggezin	Numeriek gemiddelde	3.22
Komst huidige pleeggezin	Numeriek gemiddelde	3.52